

**ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“
2021-2027**

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

BG05SFPR001-1.006

**„Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата,
превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез
прилагане на подхода ИТИ)“**

2024 г.

Съдържание

1. Наименование на програмата.....	3
2. Наименование на Приоритета и специфичната цел.....	3
3. Номер и наименование на процедурата.....	3
4. Измерения по кодове.....	3
5. Териториален обхват.....	3
6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати.....	3
7. Индикатори (показатели).....	8
8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:.....	10
9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:.....	11
10. Процент на съфинансиране:.....	11
11. Допустими кандидати.....	11
12. Допустими партньори.....	17
12.1. Допустими партньори.....	17
12.2. Допустими асоциирани партньори.....	19
13. Дейности, допустими за финансиране.....	19
14. Категории разходи, допустими за финансиране.....	26
14.1. Условия за допустимост на разходите.....	26
14.2. Допустими разходи.....	28
15. Допустими целеви групи.....	30
16. Приложим режим на държавни помощи (ако е приложимо).....	31
17. Хоризонтални принципи:.....	38
18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо).....	39
19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения.....	40
20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо).....	40
21. Ред за оценяване на проектни предложения.....	40
22. Критерии и методика за оценка на проектите предложения.....	41
23. Начин на подаване на проектите предложения.....	41
24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване.....	43
25. Краен срок за подаване на проектите предложения.....	45
26. Допълнителна информация.....	45
27. Приложения към Условията за кандидатстване.....	46

1. Наименование на програмата

Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО)

2. Наименование на Приоритета и специфичната цел

Приоритет 1: „Приобщаващо образование и образователна интеграция“

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1057 - Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите

3. Номер и наименование на процедурата

BG05SFPR001-1.006 „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“

4. Измерения по кодове¹

Код по измерение: Област на интервенция: 154

Код по измерение: Форма на подкрепа: 01

Код по измерение: Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост: 08

Код по измерение: Допълнителни вторични тематични области във връзка с ЕСФ+: 06

Код по измерение: Равенство между половете във връзка с ЕСФ+, ЕФРР, КФ и ФСП: 02

5. Териториален обхват

Дейностите следва да се изпълняват на територията на Република България.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати

Основната цел на операцията е насърчаване процеса на образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.

Специфични цели на операцията:

- Подкрепа на местните общности за преодоляване на предразсъдъци и негативни обществени нагласи в процеса на десегрегация в образованието;
- Подкрепа за предотвратяване или преодоляване на процесите на вторична сегрегация в училищата.

Образователната десегрегация е съществена част от образователните политики в България за осигуряване на достъп до качествено образование, залегнали в нормативната национална уредба като Закона за предучилищното и училищното образование приет през 2016 г., Наредбата за приобщаващо образование, Наредба № 13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

¹ Съгласно Приложение I на Регламент (ЕС) 2021/1060 за процедурата: код 154 Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и насърчаване на социалното им приобщаване; код 01 Безвъзмездни средства; код 08 Други видове целеви територии (ИТИ); код 06 Преодоляване на детската бедност; код 02 Интегриране на принципа на равенство между половете.

Приобщаващото образование, по специално на уязвими и маргинализирани групи като роми, продължава да бъде предизвикателство поради няколко фактора, сред които училищната сегрегация, негативни нагласи и стереотипи спрямо „различието“; консервативните традиции, понижаващи значението и ценността на образованието; ниският образователен статус на родителите, социално-икономическите фактори, демографското развитие на населените места, процесите на вторична сегрегация на образователните институции, др.

Според проучване на Агенцията на Европейския съюз за основните права за 2021 г., проведено сред роми в 10 държави – членки на ЕС и 2 държави кандидат-членки, в България 64% от ромските деца на възраст между 6 и 15 години посещават училища, в които всички или повечето деца са роми. В България данните са събрани от Националния статистически институт с подкрепата на европейската агенция през втората половина на 2020 г.²

Според проведено проучване по проект „Без сегрегация“³ с финансиране от Европейската комисия⁴, в периода 2019-2022 г. в България функционират 930 общообразователни училища (начални, основни, обединени и средни), 150 професионални гимназии и 483 детски градини с концентрация на уязвими групи (към учебната 2019/2020 година) или в тези институции между 20% и 100% от родителите са с по-ниско от средно образование. От тях 120 общообразователни училища и 77 професионални гимназии могат да бъдат определени като сегрегирани, защото се намират в областни и общински центрове с повече от едно училище, а процентът на родителите с ниско образование е между 60 и 100 процента. Други 65 общообразователни училища и 83 професионални гимназии са в процес на вторична сегрегация или под заплаха за сегрегация.

През октомври 2020 г. Европейската комисия предложи нова стратегическа рамка за 2020 – 2030 г.⁵, която да насърчи интеграцията на ромите, след което през март 2021 г. Съветът прие препоръка⁶ относно равенството, приобщаването и участието на ромите и значението на недискриминационното образование и реалния равен достъп до общообразователната система; както и за устойчивото развитие на равнопоставени и приобщаващи демократични общества в съответствие с Целите на ООН за устойчиво развитие. **Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите в периода 2020-2030 г.**⁷ си поставя основна цел – увеличаване на ефективния равен достъп до качествено, приобщаващо, масово образование. Тази

² Източник НСИ –

<https://www.nsi.bg/bg/content/19776/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D1%8A%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D1%83%D1%8F%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%B0-%D0%BD%D1%81%D0%B8-%D0%B8-fra>

³ БЕЗ СЕГРЕГАЦИЯ: Дейности за предотвратяване на училищната сегрегация спрямо ромите на местно ниво, налична на https://amalipe.bg/wp-content/uploads/2021/03/D2.1_School-segregation-maps-in-Bulgaria_BGversion.pdf

⁴ Проучването обхваща всички региони на страната и всички образователни институции – детски градини, общообразователни училища, професионални и профилирани гимназии. Проучването се базира на информацията, която всяко училище и детска градина подава през системата НЕИСПУО относно образователния и социално-икономическия статус на родителите. Използва се класификацията на МОН на образователните институции според концентрацията на уязвими групи, разделяща ги на 6 категории – 5 групи училища в зависимост от процента на родителите с по-ниско от средно образование и 6-та група, обединяваща училищата без концентрация на нискообразовани родители. В допълнение експерти от Проект „Без сегрегация“ са провели проучване на място, за да допълнят тази информация с данни относно етническият характер на родителите.

⁵ https://commission.europa.eu/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package_bg

⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32021H0319\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32021H0319(01))

⁷ https://commission.europa.eu/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package_bg

цел е свързана с намаляване на дела на ромските деца, посещаващи сегрегирани училища, поне наполовина до 2030 г. В изпълнение на цитирания документ държавите - членки следва да подобрят равния достъп на учениците от ромски произход до качествено и приобщаващо образование, включително чрез *мерки за предотвратяване и премахване на всички форми на сегрегация в образованието и подкрепа за потенциала на всички ученици.*

Във втория Граждански мониторингов доклад за изпълнението на Националната стратегия за интеграция на ромите - RCM за България⁸, сегрегираните „ромски училища” в България обучават децата по същите учебни програми и стандарти както другите училища, но качеството на образование в повечето от тях е значително по-ниско, степента на отпадане е висока и броят на учениците, продължаващи образованието си в средните училища и университетите, е незначителен.

Подобни данни се цитират и в **Обзора на образованието и обучението за 2023 г.** на Европейската комисия за България⁹, в който се отчита напредък в усилията за преодоляване на преждевременното напускане на училище - през 2022 г. процентът на преждеременно напусналите системата на образованието и обучението сред хората на възраст между 18 и 24 години спада до 10,5 %, но е над средната стойност за ЕС от 9,6 % и целта на равнище ЕС от 9 % до 2030 г.

Преждевременното напускане на училище продължава да бъде особено високо в селските райони и при ромите (Агенция за основните права, 2022 г.). През 2022 г. процентът спадна особено осезаемо в селските райони (от 27,9 % през 2017 г. до 19,1 % през 2022 г.). България продължава да бъде една от малкото държави в ЕС, в които преждевременното напускане на училище е по-високо сред момчетата (11,7 %, средно за ЕС: 8 %), отколкото сред момчетата (9,3 %, средна стойност за ЕС: 11,1 %). Според Обзора на образованието и обучението за 2023 г. по отношение на националните стандартизирани изпити резултатите показват нарастващи неравенства и социална сегрегация в българската образователна система.

В Доклада на ЕК за България 2023 г.¹⁰ се посочва, че „...процентът на преждеременно напускащите училище остава предизвикателство и е особено висок за ромите и хората в по-слабо развитите, селските и отдалечените райони. Освен това качеството и равнопоставеността в образованието, особено за ромите и в селските райони, продължават да бъдат предизвикателство.“

Тези изводи показват, че децата, които учат в сегрегирани училища, много по-трудно се интегрират образователно, много по-трудно стигат минималните образователни резултати, но много по-лесно се възпроизвежда в сегрегираните училища културата на незаинтересованост към ученето и обратно, когато децата учат в едно училище с други деца, които са по-мотивирани да учат, самата среда ги влече, дърпа ги, много по-лесно се социализират и интегрират образователно. Училищната сегрегация се оказва една от най-лошите форми на дискриминация и сериозно нарушение на правата на засегнатите ученици, тъй като техните възможности за учене са сериозно засегнати от изолацията и липсата на приобщаване в масовите училища. Сегрегацията в училище е важна тема в дневния ред на образователната политика, поради потенциалните социално-икономически последици. Сегрегацията в страната ни се изразява в обучение на ромските деца в училища, които се посещават само и предимно от роми. Там децата остават в затворен кръг от познанства и възможности, които по-късно преминават в социална изолация и живот в затворена общност.

В Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България за периода 2021 – 2030 г. образователната десегрегация е посочена като предизвикателство, което изисква устойчиви усилия от страна на държавата и заинтересованите страни в следващите десет години.

⁸ Европейска комисия. Граждански мониторингов доклад за изпълнение на националната стратегия за интеграция на ромите: Оценка на напредъка в четири ключови области на стратегията, 2019 г.

⁹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/182fecfd-8ce4-11ee-8aa6-01aa75ed71a1/language-bg>

¹⁰ https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-05/BG_SWD_2023_602_en.pdf

В Доклад на Световна Банка „Образование и грижи в ранна детска възраст, общо образование и приобщаване: анализ на ситуацията и препоръки за насоката на политиките“¹¹ във връзка с направена оценка на Националната програма за десегрегация се препоръчва следното „...Други възможни стъпки, които биха могли да бъдат проучени и оценени, са задължителни планове за десегрегация за всички съответни общини, изискване за прозрачен консултативен процес с местните заинтересовани страни и за разработване на подходящ комуникационен пакет до всички участващи страни, включително подготовката, необходима за местните професионалисти и медиатори“. Препоръчва се, наред с другото, по Програма „Образование“ да се подкрепят дейности и операции за десегрегация и междукултурно образование. Във връзка с описаните предизвикателства Програма „Образование“ насочва инвестиции за подпомагане на приобщаващия характер на образователната система. Предвидените дейности по процедурата ще бъдат реализирани с оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Операцията е насочена към насърчаване на местните и училищни общности в политиките за десегрегация и към подкрепа за ученици от уязвими групи, за увеличаване на социалните им перспективи. В тази връзка подкрепата на програмата е към общини с утвърден общински план/стратегия, включващ мерки за приобщаващо образование/образователна интеграция на роми, мерки за превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции, с активното участие за представители на местните власти.

В отговор на установената необходимост от по-широко партньорство и насърчаване на сътрудничеството между различни действащи лица на регионално ниво при изпълнение на дейностите по Програма „Образование“ за подкрепа на десегрегацията в образователната система се използва подходът за Интегрирани териториални инвестиции¹².

Операцията съответства на международните инструменти на ООН в областта на правата на човека и правата на лицата, принадлежащи към уязвими и маргинализирани групи, към които Република България се е присъединила и има ангажименти за тяхното прилагане. Операцията ще допринесе за постигане на целите на приоритет 1 „Образование и умения“ на **Национална програма за развитие: БЪЛГАРИЯ 2030**. Операцията ще има принос към постигане на следните приоритети и цели на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030): Приоритетна област 3 „Мотивирани и креативни учители“, Цел 3.2. Развитие на компетентностите в съответствие с променящата се роля на учителя, Приоритетна област 4 „Сплотени училищни общности и системна работа с родителите“, Цел 4.2.: Обединяване на ресурсите на семейството и детската градина/училището за пълноценното развитие на детето/ученик; Приоритетна област 5 „Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция“, Цел 5.3. Подкрепа на развитието на специалистите в системата на предучилищното и училищното образование“, Цел 5.6. Образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, на търсеци или получили международна закрила и мигранти, Цел 5.9. Разширяване на възпитателната функция на образователните институции. Операцията ще има принос и към изпълнение на мерките към оперативна цел „Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми“, обща цел 4. Преодоляване на процесите на обособяване (т.н. сегрегация и вторична сегрегация) в детски градини и училища чрез образователни мерки за десегрегация по Приоритет 1 „Образование и обучение“ на **Национална стратегия на Република България за приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030)** за обучение в дух на толерантност и недискриминация в образователните институции.

¹¹ <https://sf.mon.bg/?h=downloadFile&fileId=2763>

¹² <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Procedure/InfoEnded/fa6b3a4d-c93a-46f5-a98d-744b07bcfb8d>

Операцията ще допринесе за прилагането на **Европейската гаранция за децата** за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност, за изпълнение на Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата.

Подкрепата по операцията ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани като специфични за страната в **Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.**:

- подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване;
- предотвратяване на преждевременното напускане на училище посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс;
- подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение.

В изпълнение на цитираните стратегически документи, анализи и проучвания в Програма „Образование“ по Приоритет 1, Специфична цел чл.4, §1, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1057 за ЕСФ+ интервенции за образователна десегрегация са заложили по група дейности „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията“. Дейностите са насочени към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, вкл. маргинализирани като роми, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десегрегация.

С оглед недопускане на двойно финансиране в рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни идентични/сходни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. Настоящата операция може да има единствено допълващ/надграждащ ефект, без да дублира и припокрива национални и международни програми и други процедури, вкл. по Програма „Образование“ 2021-2027. Недопускането на двойно финансиране на кандидати/партньори, дейности, целеви групи и разходи ще се спазва както на етап кандидатстване (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверка за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите (чрез проверки за двойно финансиране, анкетни карти, справки за участниците, и др.). Ще бъде осигурена демаркация и допълняемост по отношение на бенефициенти, дейности и представители на целевите групи с Национални програми като „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“ и други национални, европейски и международни програми, които се реализират през учебните години в рамките на продължителността на операцията.

Демаркацията с дейностите на Центъра за образователна интеграция на учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ), освен по управляваната от тях национална програма, е по бенефициенти (общини, училища), целеви групи, тъй като операцията обхваща ученици, родителите им, педагогически специалисти, непедагогически персонал от училищното образование. Демаркация по отношение на дейностите и целевите групи по настоящата операция ще се извършва и във връзка с дейността на ЦОИДУЕМ по изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) и ежегодни операции по реализиране на приоритетите по нея с цел недопускане на двойно финансиране. Финансираните от държавата дейности, изпълнявани от ЦОИДУЕМ в съответствие с основната функция на центъра - подпомагане на министъра на образованието и науката при реализиране на политиката за

образователната интеграция и интеркултурното образование, са предимно насочени към деца, ученици, родители от уязвими групи, вкл. маргинализирани като роми.

С цел недопускане на двойно финансиране в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация и с други операции по ПО като „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“, както и с операциите от стратегическо значение с конкретен бенефициент МОН – „Успех за теб“ (в рамките на процедура „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование“) и „Силен старт“ (в рамките на процедура „Обща подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“).

Недопускане на дублирането на целевите групи и дейности ще се наблюдава/проверява на етап кандидатстване (чрез декларации), на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), а при изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници, дейности, плащания и др.

Информацията за демаркация се попълва в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Демаркация и допълняемост“ от Формуляра за кандидатстване. На етапа на кандидатстване конкретните бенефициенти и техните партньори декларират в Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (*Приложение I към Условиата за кандидатстване*) липса на двойно финансиране и за увереност съгл. чл.73, ал.2, буква е) от Регламент (ЕК) 2021/1060.

7. Индикатори (показатели)¹³

Индикатори /показатели/, чрез които се измерва постигането на целите на процедурата:

За изпълнение

- **SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа.**

Показателят измерва броя на подкрепените деца и ученици от уязвими групи, вкл. маргинализирани групи като роми (лица, чийто майчин език не е български, вкл. мигранти, лица, търсеещи или получили международна закрила), участващи в дейности за десегрегация по процедурата. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности за десегрегация е участвало.

Индикатор **SOI 1.4. е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по **дейност 4**.

- **ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите).**

Показателят измерва броя на ученици от маргинализирани групи като роми (лица, чийто майчин език не е български, вкл. мигранти, лица, търсеещи или получили международна закрила) и на техните родители (поне по 1 родител), реално участващи в дейности за десегрегация по процедурата (ученици, участващи в рамките на Дейност 4 и родители, участващи в рамките на Дейност 1)). Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности за десегрегация е участвало.

Индикатор **ЕЕСО15 е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по **дейност 1** (по отношение участие на родители) и **дейност 4** (по отношение участие на ученици).

- **SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедагогически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи.**

¹³ Под индикатори се имат предвид показатели съгласно чл.16 Рамка на изпълнението от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Показателят измерва броя на обучените педагогически специалисти, непедagogически персонал (образователни медиатори), служители на общинска и училищна администрация, вкл. от Общински съвети и РУО, когато е приложимо, преминали и завършили успешно обучения за работа в мултикултурна среда, включително за придобиване, развиване и прилагане на компетентности и умения за демократична култура съгласно Референтната рамка на компетенциите за демократична култура (<https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc>) и за прилагане на Хартата на основните права на ЕС. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко обучения е участвало.

Индикатор **SOI 1.5. е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по дейност 2.

- **SOI 1.6. Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата.**

Индикаторът измерва броя на училищата от основното и средното образование, вкл. професионалните училища, участващи в дейности за комплексни програми за десегрегация на училищно ниво, за превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията.

Индикатор **SOI 1.6. е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по дейност 3.

За резултат

- **SRI 1.2. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията.**

Показателят измерва броя на учениците от уязвими групи, включително маргинализирани като роми, с подобрени образователни резултати след 1 година участие в дейности по операцията. В училищното образование показателят измерва броя на учениците от уязвими групи, вкл. маргинализирани групи като роми, получили подкрепа по операцията останали в образование и подобрили образователните си резултати и/или намалили броя на отсъствията и санкциите, както и награди, поощрения, и др. след 1 година участие в процедурата.

Индикатор **SRI 1.2. е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по дейност 4.

ВАЖНО!!!

При определяне на стойността на индикатор за резултат SRI 1.2. се използва индикаторът за изпълнение SOI 1.4., като SRI 1.2. следва да е равен или по-малък от SOI 1.4.

- **EECR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация.**

Индикаторът измерва броя на обучените педагогически специалисти, участвали в обучение по процедурата, придобили квалификационни кредити и са останали на работа в училището или в сферата на образованието при приключване на обученията им (или в рамките на 4 седмици след напускане на дейностите за обучения). Едно лице се брои еднократно, независимо в колко квалификационни обучения е участвало и колко квалификационни кредита е получило по процедурата.

Индикатор **EECR03 е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по дейност 2.

Индикаторът за резултат EECR03 е свързан с индикатор за изпълнение SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи и се планира по дейност 2. **Индикатор EECR03 включва само педагогически специалисти,**

получили квалификационни кредити от обучението по проекта, по дейност 2. Индикаторът НЕ включва образователни медиатори и др., които са участвали в и са завършили успешно обучения за демократична култура, Хартата на основните права на ЕС, други тематични обучения в рамките на дейност 2.

ВАЖНО!!!

Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ИСУН) не позволява въвеждане на индивидуални индикатори на ниво проект от страна на кандидата. В секция 5. Индикатори от Формуляра за кандидатстване в ИСУН кандидатите следва да включат в своето проектно предложение всички задължителни индикатори за изпълнение и за резултат.

С оглед обосновка по съответния индикатор на етапа на кандидатстване кандидатът следва да представи **Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция** (по образец съгласно *Приложение II към Условията за кандидатстване*), включена в проекта, като се отчита възможността едно лице да участва в повече дейности и се избягва изчисление с двойно и повече натрупвания, и като се има предвид, че едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности за десегрегация/обучения е участвало. В **Анализа-Декларация** се декларира, че целевите групи от образователната институция са идентифицирани и стойностите на заложените индикатори са реалистично планирани съобразно идентифицираните целеви групи.

Всеки индикатор трябва да бъде количествено определен в секция 5. Индикатори от Формуляра за кандидатстване за приложимата категория регион с положителна целева стойност, различна от 0. Целевите им стойности следва да са цяло число, не по-малки от целевите стойности на индикаторите, посочени в одобрената комбинирана концепция за ИТИ. Базовата стойност на всеки индикатор, включен в проектното предложение, следва да бъде „0“.

Изискванията за индикаторите са част от критериите за оценка на проектното предложение. При неизпълнение на одобрени индикатори, съгласно чл. 70, ал. 1, т. 7 на Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ), финансовата подкрепа със средства от ЕФСУ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция.

Кандидатът и партньорът/ите на етап кандидатстване декларират съгласие за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от Управляващия орган (УО) и от НСИ (задължително условие за НСИ, съгласно Регламент (ЕО) № 223/2009, за предоставяне на статистически данни) в раздел II. от Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (*Приложение I към Условията за кандидатстване*), както в процеса на кандидатстване, така и за целия период на изпълнение на програмата.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:

Общият бюджет по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е, както следва:

7 390 000 лева.

Средства от ЕСФ+ :

5 906 500 лева.

Национално съфинансиране:

1 483 500 лева.

Разпределение по региони

Регион в преход: Югозападен район (ЮЗР) - 2 500 000 лв.

По слабо развити региони:

Южен централен район (ЮЦР) - 2 100 000 лв.

Югоизточен район (ЮИР) - 400 000 лв.

Северозападен район (СЗР) - 250 000 лв.

Северен централен район (СЦР) - 750 000 лв.

Североизточен район (СИР) – 1 390 000 лв.

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проект по настоящата процедура: 250 000 лева.

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проект по настоящата процедура: съгласно посоченото в таблицата по т. 11 но не повече от 750 000 лева.

Важно!!!

В минималния и максималния размер на безвъзмездна финансова помощ (БФП) се включват всички допустими разходи, планирани в проектното предложение.

10. Процент на съфинансиране¹⁴:

По настоящата процедура не се изисква съфинансиране от страна на кандидата.

11. Допустими кандидати

Съгласно одобрените на Третото заседание на Комитета за наблюдение на Програма „Образование“ (КН на ПО) Методология и критерии за подбор на операция „Комплексни програми на общинско ниво за десеграция на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ и Единните указания за кандидатстване с концепции за Интегрирани териториални инвестиции (процедура в ИСУН с номер BG16FFPR003-2.001 – Концепции за Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), обявена на 27.06.2023 г.¹⁵, настоящата процедура се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретни бенефициенти по реда на чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 24, ал. 6 и чл. 43, ал. 1 от ЗУСЕФСУ и чл. 2, т. 2 от ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г., в изпълнение на одобрени комбинирани концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ).

Кандидати и съответно конкретни бенефициенти¹⁶ по настоящата процедура по смисъла на чл. 25, ал. 1, т. 2 и Глава трета, раздел III от ЗУСЕФСУ и на основание чл. 43, ал. 1 от

¹⁴ Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо)

¹⁵ <https://eumis2020.government.bg/bg/s/8d3ebf57-ff75-4ad5-afa1-5747f558ee98/Procedure/InfoEnded/fa6b3a4d-c93a-46f5-a98d-744b07bcfb8d>

¹⁶ Съгласно Единните указания за кандидатстване с концепции за ИТИ „Участниците (партньорите) в одобрени комбинирани концепции за ИТИ, които ще изпълняват дейности, стават конкретни бенефициенти по съответните програми, по които е предложено да се финансират.“ и „Участниците от одобрени комбинирани концепции, за които не достига финансиране за някоя от дейностите по съответната програма, остават в резервен списък и при освобождаване на ресурс могат да получат БФП като конкретни бенефициенти и УО да ги покани да подадат проектни предложения, по реда на класиране на концепциите.“

ЗУСЕФСУ са следните общини и училища, определени за отговорни партньори в одобрени комбинирани концепции за ИТИ (КИТИ), по отношение дейности за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията:

№ по ред	№ на КИТИ	Конкретен бенефициент (КБ)	Партньор/и	Финансов ресурс за проектно предложение, лв.
СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН				
1.	BG16FFPR003-2.001-0041	ОУ "Свети Свети Кирил и Методий", с. Нова Черна	ОБУ „Св. Климент Охридски“, с. Професор Иширково, Община Силистра СУ „Никола Йонков Вапцаров“, гр. Силистра	750 000,00
Общо за СЦР				750 000,00
СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН				
2.	BG16FFPR003-2.001-0105	ОУ „Иван Хаджийски“, гр. Троян	СУ „Тодор Киров“, гр. Ловеч	250 000,00
Общо за СЗР				250 000,00
СЕВЕРОИЗТОЧЕН РАЙОН				
3.	BG16FFPR003-2.001-0123	СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Игнатиево	ПГТСД „Николай Хайтов“, гр. Варна	750 000,00
4.	BG16FFPR003-2.001-0091	Община Смядово	ОУ „Христо Ботев“, с. Янково, общ. Смядово; ОУ „Христо Ботев“, с. Златар, общ. Велики Преслав; ОУ „Васил Левски“, с. Иваново, общ. Върбица; Об. училище „Христо Ботев“, с. Цонево, общ. Дългопол	390 000,00
5.	BG16FFPR003-2.001-0049	Обединено училище "Христо Ботев", с. Друмево	Основно училище "Свети свети Кирил и Методий", с. Царев брод; Фондация "АДЕЛЕ"	250 000,00
Общо за СИР				1 390 000,00
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН				
6.	BG16FFPR003-2.001-0152	ПМГ "Боян Петканчин", гр. Хасково	ОУ "Христо Ботев", с. Войводово	750 000,00
7.	BG16FFPR003-2.001-0152	ОУ „Л. Каравелов“, гр. Свиленград	ОУ „Христо Ботев“, с. Левка СУ „Д-р Петър Берон“, гр. Свиленград	300 000,00
8.	BG16FFPR003-2.001-0152	Община Харманли	НУ „Алеко Константинов“, гр. Харманли НУ „Отец Паисий“, гр. Харманли ОУ „Иван Вазов“, гр. Харманли	400 000,00
9.	BG16FFPR003-2.001-0158	Община Димитровград	ОУ „Д. Н. Матевски“, гр. Меричлери Профилирана езикова гимназия „Д-р Иван Богоров“, гр. Димитровград ОУ „Пенчо Славейков“, гр. Димитровград	650 000,00
Общо за ЮЦР				2 100 000,00
ЮГОИЗТОЧЕН РАЙОН				
10.	BG16FFPR003-2.001-0087	Община Казанлък	ОУ „Св. Климент Охридски“, гр. Крън ОУ „Христо Ботев“, с. Енина	400 000,00

			ОУ "Св.св. Кирил и Методий", гр. Шипка НЧ "Освобождение-1884", с. Шейново	
Общо за ЮИР				400 000,00
ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН				
11.	BG16FFPR003-2.001-0148	Община Ботевград	ОУ „Васил Левски“, гр. Ботевград ППМГ „Акад. проф. д-р Асен Златаров“, гр. Ботевград	450 000,00
12.	BG16FFPR003-2.001-0132	Община Петрич	ПРР ОУ „Кочо Мавродиев“, гр. Петрич СУ „Никола Й. Вапцаров“, гр. Петрич СУ „Антон Попов“, гр. Петрич ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" – с. Кавракирово	750 000,00
13.	BG16FFPR003-2.001-0069	Община Кюстендил	Столична община Община Банско	750 000,00
14.	BG16FFPR003-2.001-0099	Основно училище „Свети Паисий Хилендарски“ с. Баничан, община Гоце Делчев	Обединено училище „Христо Ботев“, с. Дъбница, Община Гърмен Община Гоце Делчев Община Гърмен	550 000,00
Общо за ЮЗР				2 500 000,00
				ОБЩО, в лв. 7 390 000,00

Специфични изисквания за допустимост на конкретните бенефициенти:

Общини

Община следва да има одобрен¹⁷ стратегически документ - общински план/програма за социално-икономическа интеграция и/или приобщаващо образование на уязвими групи, включително маргинализирани като роми, лица търсеци или получили международна закрила, др.

Община следва да представи Решение на Общинския съвет, с което се изразява съгласие с участието на общината в проектното предложение като кандидат/партньор. Решението на Общинския съвет се прилага в секция 13. „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване или се предоставя линк към източника, на който е наличен, ако е приложимо.

Училища

Държавни, общински, частни училища следва към датата на подаване на проектното предложение

- да са вписани в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование¹⁸;

Частни училища, съгласно т. 16. Приложим режим на минимална/държавна помощ от настоящите Условия за кандидатстване, следва да отговарят на изискванията за предоставяне на минимална помощ в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (в текст

¹⁷ Съгласно Споразумение за партньорство на Република България 2021-2027 – стр.53, Програма „Образование“ 2021-2027 г.

¹⁸ Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование - <https://ri.mon.bg/home>, създаден в изпълнение на чл. 345 от ЗПУО и Наредба № 2 от 24 януари 2017г. за Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

от значение за ЕИП, ОВ L от 15.12.2023 г.). Всички обстоятелства, свързани с изискванията на Регламент (ЕС) 2023/2831 г., се декларират в **Декларация за минимални помощи (Приложение VI към настоящите Условия за кандидатстване)**. **Декларацията за минимални помощи се представя от частно училище** на етап кандидатстване и впоследствие преди сключване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в случай че са настъпили промени в декларираните на етап кандидатстване обстоятелства¹⁹.

Проверката за кандидати – частни училища се извършва служебно в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ), Регистър БУЛСТАТ или в други публични регистри, по наличните в регистъра устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване.

Изисквания за проектно предложение

ВАЖНО! Проектното предложение следва да съответства на одобрената комбинирана концепция за ИТИ.

Проверката за съответствие се извършва по отношение на:

- цели, кандидат, партньори, асоциирани партньори, дейности, общ размер на искано финансиране чрез БФП, териториален обхват, срок за изпълнение, индикатори, целеви групи, вкл. уязвими целеви групи;
- общият размер на исканото финансиране чрез БФП на проектното предложение следва да е равен или по-малък от общия размер на исканото финансиране чрез БФП в одобрената комбинирана КИТИ;
- целевите стойности на индикаторите за продукт и на индикаторите за резултат в проектното предложение следва да са не по-малки от целевите стойности на индикаторите, посочени в одобрената комбинирана КИТИ.

ВАЖНО!!

Във всяко проектно предложение следва да участват най-малко две училища, където ще се осъществяват дейностите, от които поне едно училище с висока концентрация на уязвими групи (група 4 и група 5 от Приложение ба на Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование) и поне едно училище с по-ниска концентрация (1-3 група от Приложение ба на Наредбата) или без концентрация на уязвими групи. Това обстоятелство е критерий за допустимост. Проверка на допустими училища с концентрация на уязвими групи се прави в утвърдено от МОН Разпределение на средствата за 2024 г. за работа с деца и ученици от уязвими групи за общински и държавни детски градини и училища (публ. 16.04.2024 г., акт. 30.05.2024 г. https://www.mon.bg/nfs/2024/04/prilozhenie-ujazvimi-grupi24_300524.pdf - съгласно Приложение ба към чл. 52б, ал. 2 (след изм. и доп. ДВ бр.60 от 14.07.2023 г. Приложение ба към чл.52а, ал.3) от Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. В случай на актуализация, проверката се извършва спрямо последно актуализираното утвърдено разпределение към датата на обявяване на процедурата.

На етап кандидатстване конкретен бенефициент - кандидат следва да подаде към проектното предложение Декларация за партньорство (Приложение IV към Условията за кандидатстване),

¹⁹ Декларират се обстоятелства за период от три предходни години спрямо датата на подаване на проектното предложение/ датата на сключване на административния договор за БФП (например проектното предложение се подава на 24 април 2024 г., като декларираните обстоятелства обхващат 3 годишен предходен период от 25 април 2021 година до 24 април 2024 г. включително).

попълнена съгласно образеца и подписана от всички партньори, в която се описва ролята на конкретния бенефициент и партньорите. При одобрение на проектното предложение за финансиране **преди подписване на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се представя Споразумение за партньорство (Приложение XXI към Условията за изпълнение)**. Кандидатите задължително подписват Споразумение за партньорство с всички партньори, в което детайлно описват ролята и задълженията на всеки участник в партньорството.

Кандидатът по процедурата за директно предоставяне трябва:

- да е **пряко отговорен за изпълнението на дейностите по проекта;**

и

- да **разполага с необходимия административен капацитет, както и с финансови ресурси (финансов капацитет) и механизми за устойчивост**, позволяващи да се изпълнят предложените в проектното предложение дейности и да се гарантира тяхната финансова устойчивост съгласно Методология и критерии за оценка на проектното предложение по настоящата процедура (Приложение XIII към Условията за кандидатстване).

При кандидатстване, кандидатът трябва да декларира в секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, че разполага с необходимия финансов и административен капацитет за изпълнението на проекта.

Финансови ресурси (финансов капацитет) и механизъм за устойчивост

Счита се, че кандидатът разполага с **финансов капацитет**, в случай че неговият оборот с натрупване през последните две приключили финансови години преди датата на кандидатстване е поне **30 %** от стойността на исканото финансиране по проекта.

Финансовият капацитет се оценява, както следва:

- за кандидат - **община** – финансовият капацитет се оценява на база на бюджета на общината за текущата финансова година от Закона за държавния бюджет към момента на кандидатстването.

- за кандидат – **държавно/общинско училище** – финансовият капацитет се оценява на база на касовото изпълнение на бюджета им за последните две приключили финансови години към момента на кандидатстването.

- за кандидат – **частно училище** - финансовият капацитет се оценява на база на оборота му за последните две приключили финансови години към момента на кандидатстването, вкл. финансирането от държавния бюджет, към момента на кандидатстването или друг приложим счетоводен документ (за частните училища като отчет за приходите и разходите (ОПР), баланс, отчет за стопанската и нестопанската дейност, отразени в Годишен отчет за дейността - ГОД), съдържащ отчет за изпълнението на бюджета на съответната организация;

Под „**общ оборот за две приключили финансови години**“ за кандидат – **държавно/общинско училище** се разбира годишното изпълнение на делегирания бюджет за образователната институция (училище), включително и финансирането по проекти извън делегирания бюджет, за последните две приключили финансови години и други приходи (раздел „Приходи, помощи и дарения“ от Сборен отчет за касовото изпълнение на училището). За **частни образователни институции** е сумата от годишните обороти за последните две приключили финансови години заедно/съвкупно от стопанската и нестопанската дейности, включително и финансирането по проекти. Нестопанската дейност за целите на процедурата включва изпълнението по получената държавна субсидия съгласно ЗПУО и Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищно образование, включително финансирането по проекти, ако е приложимо. За целите на настоящата процедура под „годишен оборот“ се разбират нетните приходи от продажби от

стопанската дейност (параграф 15 100) плюс приходите от нестопанската дейност за съответната финансова година.

Финансовият капацитет на кандидата се оценява на база представените счетоводни документи и служебната проверка по критерий № 11 от Приложение XIII Критерии и методология за оценка на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ към Условието за кандидатстване.

!!! В случай че исканите документи от кандидати са налични в МОНИТОРСТАТ на Националния статистически институт, същите се проверяват по служебен път, когато е осигурена възможност за това.

В случай че исканите документи, заверени по реда на Закона за счетоводство, са публично достъпни на други електронни източници, кандидатът следва да предостави линк към източниците, в които са налични за целите на оценката на финансовия капацитет. В случай че документът/ите не е/са публично опосвестен/и, се прилагат от кандидата в ИСУН.

Счита се, че са налице **механизми за устойчивост**, когато кандидатът е посочил във Формуляра за кандидатстване, секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Устойчивост“, начините, чрез които ще осигури възможност ползите от проекта за целевите групи да продължат да съществуват и след края на финансирането по проекта, и е посочил потенциалните източници за финансиране след приключване на проекта и те са реалистични и надеждни.

Административен капацитет

Екипът за организация и управление на проекта следва да бъде съобразен със спецификата и обема на заложените дейности. За доказване на административен капацитет, кандидатът следва да представи **автобиографии** по образец (*Приложение V към Условието за кандидатстване*) на членовете на основния екип за организация и управление, който включва **задължително ръководител на проекта, координатор и счетоводител (финансист)**. Счита се, че е налице административен капацитет за изпълнение на проекта, видно от представените автобиографии, когато:

- Ръководителят на проекта има минимум 2 години опит в управлението/изпълнението на сходен тип дейности и/или управление/изпълнение на сходен тип проекти;
- Всеки от останалите двама членове на основния екип има най-малко 1 година опит в изпълнението на сходен тип дейности и/или управление/изпълнение на сходен тип проекти.

В тази връзка в поле „Участие в други програми и проекти/заетост по тях“ от представените автобиографии следва да е посочен период на изпълнение/участие в проектите, както и заетостта по тях.

За целите на процедурата под „сходен тип дейности“ следва да се разбират дейности в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи.

Под „сходен тип проекти“ следва да се разбират проекти със сходни дейности и/или проекти за уязвими групи като тези по настоящата процедура.

За счетоводителя (финансиста) под „сходен тип дейности“ следва да се разбира извършване на счетоводни/финансови операции съгласно националното законодателство.

12. Допустими партньори

12.1. Допустими партньори²⁰

Съгласно одобрените на Третото заседание на КН на ПО Методология и критерии за подбор на операция „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)” и Единните указания за кандидатстване с концепции за Интегрирани териториални инвестиции (процедура в ИСУН с номер BG16FFPR003-2.001 – Концепции за Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), обявена на 27.06.2023 г.)²¹ **партньори** по настоящата процедура по смисъла на чл. 25, ал. 1, т. 2 и Глава трета, раздел III от ЗУСЕФСУ и §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 23/13.02.2023 г. и на основание чл. 43, ал. 1 от ЗУСЕФСУ са **общини, училища, Регионални управления на образованието (РУО), ЮЛНЦ** за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с допустимите целеви групи, **които са определени за участващи партньори в одобрени комбинирани концепции за ИТИ**, по отношение дейности за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, **посочени в таблицата по т. 11. „Допустими кандидати“, колона „Партньори“.**

Специфични изисквания за допустимост на партньорите:

Общините партньори следва да отговарят на специфичните изисквания за допустимост на община – кандидат/конкретен бенефициент съгласно т. 11. от настоящите Условия за кандидатстване. Проверката за тях се извършва също съгласно посоченото в т. 11. по-горе.

Партньорите – държавни, общински, частни училища към датата на подаване на проектното предложение следва да отговарят на специфичните изисквания за допустимост на кандидати държавни, общински, частни училища, посочени в т.11. Критерии за допустимост на кандидатите. Проверката за тях се извършва също съгласно посоченото в т. 11. по-горе.

Регионалните управления на образованието (РУО), съгласно ЗПУО, са териториални администрации към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на предучилищното и училищното образование, осъществяват своите функции, вкл. методическа подкрепа на образователните институции, като осигуряват условия за провеждане на държавната образователна политика на територията на областта, за която са определени.

ЮЛНЦ – допустими партньори по настоящата процедура следва:

- **да са регистрирани** по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза **с цели и предмет на дейност в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи** (съгласно допустимите целеви групи по настоящата процедура) и да са **действащи и работещи организации за постигане на целите си по предмета им на дейност** най-малко 2 години преди датата на подаване на проектни предложения по процедурата, видно от устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване;

²⁰ Съгласно §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 23/ 13.02.2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г., „Партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които участват съвместно с кандидата в подготовката и/или техническото изпълнение на проекта или на предварително заявени във формуляра за кандидатстване дейности от проекта и разходват средства от безвъзмездната финансова помощ.“

²¹ <https://eumis2020.government.bg/bg/s/8d3ebf57-ff75-4ad5-afa1-5747f558ee98/Procedure/InfoEnded/fa6b3a4d-c93a-46f5-a98d-744b07bcfb8d>

- да имат опит в изпълнение на дейности, сходни или идентични с тези по процедурата и/или участие в изпълнението на поне един приключен проект в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи преди датата на обявяване на процедурата;

Проверката за партньори ЮЛНЦ се извършва служебно в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ), Регистър БУЛСТАТ или в други публични регистри, по наличните в регистъра устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване, удостоверяващи статута на ЮЛНЦ, както и на база представените документи, доказващи опит в изпълнение на сходни или идентични дейности с тези по операцията и/или участие в изпълнението на поне един проект в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи през последните две години преди датата на обявяване на процедурата (примерни документи за доказване на опит/участие са писма, препоръки, договори, споразумения, меморандуми, отчети по проекти, други приложими).

В случай, че документите са налични в други публични регистри ЮЛНЦ посочва източниците на информация или прилага документите в ИСУН. Удостоверението за актуално състояние на ЮЛНЦ следва да е издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване, сканирано и прикачено в ИСУН.

В случай, че ЮЛНЦ е било регистрирано в частна полза, но към датата на подаване на проектното предложение вече е пререгистрирано в обществена полза съгласно чл. 2, ал. 2 от ЗЮЛНЦ и отговаря на изискването да има най-малко 2 години дейност в сферата на образованието и/или работата с допустимите целеви групи (уязвими групи), допустимостта се проверява в ТРРЮЛНЦ и/или на база представените в ИСУН документи по т. 11, т. 12 и т.13 от Таблица за комплексна оценка на проектно предложение по процедура „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ (Приложение XIII към Условията за кандидатстване).

!!! В тази връзка ЮЛНЦ следва да са извършвали дейност през последните две финансови години. За доказване на общественополезната си дейност ЮЛНЦ трябва да са обявили документите по чл. 40, ал. 3 от ЗЮЛНЦ (Годишен доклад за дейността с финансови отчети) за последните две приключили финансови години към датата на кандидатстване.

ЮЛНЦ, съгласно т. 16. Приложим режим на минимална/държавна помощ от настоящите Условия за кандидатстване, следва да отговаря на изискванията за предоставяне на минимална помощ, в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (в текст от значение за ЕИП, ОВ L от 15.12.2023 г.). Всички обстоятелства, свързани с изискванията на Регламент (ЕС) 2023/2831 г., се декларират в Декларация за минимални помощи (Приложение VI към настоящите Условия за кандидатстване). Декларацията за минимални помощи се представя от ЮЛНЦ на етап кандидатстване и впоследствие, преди сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в случай че са настъпили промени в декларираните на етап кандидатстване обстоятелства.

Всички допустими партньори, наред с другото, представят Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условията за кандидатстване). Всички партньори, заедно с кандидата представят попълнена Декларация за партньорство – Приложение IV към Условията за кандидатстване.

!!! Партньорите частни училища, ЮЛНЦ, за целите на определяне на режима за минимална помощ, когато е приложимо, представят и счетоводни документи (ГОД – ОПР, баланс, отчет за икономическа и отчет за неикономическа дейност) към Декларация за минимални помощи – Приложение VI за предходните три години, когато същите не са публично достъпни.

12.2. Допустими асоциирани партньори²²

Съгласно одобрените на Третото заседание на КН на ПО Методология и критерии за подбор на операция „Комплексни програми на общинско ниво за десеграция на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)”, асоциирани партньори по настоящата процедура са Регионални управления на образованието (РУО), обществени съвети към училищата. Същите на етапа на кандидатстване представят Декларация на асоциирания партньор – Приложение VIII към Условиата за кандидатстване. Обществените съвети към училищата – асоциирани партньори следва да са конституирани съгласно Глава XIV от ЗПУО и Правилник за създаването, устройството и дейността на обществените съвети към детските градини и училища²³.

13. Дейности, допустими за финансиране

Дейностите, предвидени за изпълнение и съответните разходи в рамките на проектните предложения, следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, да гарантират постигането на целите на Програма „Образование“ 2021-2027 по Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“, СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1057 „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите“.

Допустимите дейности по настоящата процедура трябва:

- Да не противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонд за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;
- Да са насочени към изпълнението на целите на Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ на ПО 2021-2027;
- Да бъдат обосновани на базата на конкретни идентифицирани потребности и нужди на целевите групи;
- Да не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на Формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ, ако е приложимо;
- Да са подходящи, практични и последователни, и да съответстват на целите и очакваните резултати.

По настоящата процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ допустими за финансиране са следните дейности, които кандидатът описва и обосновава в проектното предложение:

²² Съгласно § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г. „Асоциирани партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които са заинтересовани от реализирането на проекта и участват в изпълнението на дейностите по него, но не разходват средства от безвъзмездната финансова помощ. Асоциираните партньори не могат да бъдат определяни за изпълнители по проекта по смисъла на чл. 49 от ЗУСЕФСУ.“

²³ <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2136905718>

Дейност 1. Създаване на училищни и местни общности в подкрепа процеса на десегрегация на училищата и намаляване на негативни обществени нагласи в образованието.

Дейност 1 се реализира чрез следните форми и средства:

- за взаимен консултативен процес на местните и училищни общности в квартала/района като провеждане на съвместни сбирки (поне веднъж годишно), микрореферендуми (за развитие на училището и обсъждане на училищни програми за десегрегация и предотвратяване на вторичната сегрегация в класната стая, както и за сигурност в квартала/района), информационни кампании/събития за преодоляване на предразсъдъци и негативни обществени нагласи на училищно и общинско ниво, вкл. изграждане на доверие.
- за проучване на нагласите на ученици, учители, педагогически специалисти, медиатори, социални работници, родители, местна и училищна администрация, живущите в кварталите/районите на училища с висока и ниска или без концентрация на уязвими групи, НПО и други заинтересовани страни с оглед развитие на образованието в общината в контекста на образователната десегрегация.
- за провеждане на съвместни инициативи на училищно ниво при работата с родители като родителски форуми, дискусии, беседи, и други родителски инициативи с участието на родители от маргинализирани групи и такива от немаргинализирани групи за опознаване и изграждане на доверие в училищната общност; участие на родители както от маргинализирани, така и от немаргинализирани групи в организирането и провеждането на училищни събития и празници; участие на родители от маргинализирани общности в обществения съвет на училището.

Целта на дейността е насърчаване участието на заинтересованите страни в процеса на образователна десегрегация на общинско ниво. В тази дейност се обхващат представители на целевите групи като участници в образователния процес – ученици, родители, учители, както и образователни медиатори, социални работници, служители в общинската и училищната администрация, вкл. представители на Общински съвет и/или РУО, както и други граждани, представители на неправителствения сектор, други заинтересовани страни.

!!! ВАЖНО.

Разходите за Дейност 1 се планират в Помощна таблица (*Приложение III към Условиата за кандидатстване*) съгласно указанията за попълването ѝ (*Приложение XII към Условиата за кандидатстване*). Разходите за образователните медиатори, наети или които ще бъдат наети в училищата и общините, се планират само в Дейност 1.

Във всяка форма на реализация по Дейност 1 задължително участват ученици, родители, педагогически специалисти, образователни медиатори, социални работници от включените в проекта училища, както и представителите на общината (когато участват), партньори и други заинтересовани страни.

В рамките на продължителността на всеки проект следва да се планира/организира поне по едно събитие/мероприятие/инициатива от всяка от изброените три групи форми за реализиране на Дейност 1.

ВАЖНО! Представителите от целевите групи могат да участват повече от един път в различни събития, мероприятия, инициативи по една форма на реализиране на Дейност 1, но се броят еднократно при отчитане на заложените стойности на индикаторите. Участието на ученици, родители, педагогически специалисти, образователни медиатори, социални работници от включените в проекта училища е в съответствие с идентифицираните индивидуални и училищни потребности в представения Анализ - Декларация от директора на съответната образователна институция (*Приложение II към Условиата за кандидатстване*).

Дейност 2. Обучения на местна и училищна администрация, на образователни медиатори, социални работници и други заинтересовани страни и на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда, за придобиване, развиване и прилагане на компетентности и умения за демократична култура съгласно Референтната рамка на компетенциите за демократична култура, обучения за прилагане на Хартата на основните права на ЕС.

Дейност 2. предвижда **обучения на педагогически специалисти** назначени в училищата, участващи по проекта. *Обученията са само по теми от Референтната рамка на компетенциите за демократична култура²⁴, Хартата на основните права на ЕС и за менторство* в съответствие с обосноваваната потребност в представения Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция. По отношение на педагогическите специалисти са допустими обучения с присъждане на 1 (един) квалификационен кредит съгласно Наредба №15/2019 г. на министъра на образованието и науката, така и без квалификационни кредити, като се изисква *поне едно обучение с квалификационни кредити на включените в проекта педагогически специалисти.*

По отношение на **местните администрации** (вкл. Общински съвети) и **училищна администрация** обученията, освен теми по Рамката и Хартата, следва да включват и *теми за разработване на мерки за десегрегация и преодоляване на негативни обществени нагласи.* По отношение на **непедагогически специалисти като образователни медиатори, социални работни, училищна администрация и други** са допустими обучения без присъждане на квалификационни кредити по теми от *Рамката за демократична култура за работа в мултикултурна среда, за работа за преодоляване на негативни обществени нагласи, обучения за работа в екип, по Хартата на основните права на ЕС* и т.н. В рамките на дейността се предвиждат и **обучения на образователни медиатори/социални работници/педагогически специалисти за менторство** на новопостъпили ученици от маргинализирани групи и ежедневното им общуване с ученици от немаргинализирани групи с цел подпомагане адаптацията и социализацията им в училищна среда, като менторство се осъществява в рамките на **1 (един) срок.**

Могат да се ползват методически ръководства, пособия и обучителни програми²⁵ за непедагогически персонал, педагогически специалисти и общински служители, др., разработени и/или актуализирани по проект BGLD-2.002-0001-C01 „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“, финансиран по Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ на Финансовия механизъм на ЕИП 2014 – 2021 г., изпълняван от ЦОИДУЕМ в партньорство със СУ „Св. Климент Охридски“, налични на онлайн платформата на проекта - <https://online.eduinclusion.eu/>. В резултат на обученията участниците следва да могат да адресират предизвикателствата в процеса на образователната десегрегация на общината и училищата, участващи в проекта.

Педагогически специалисти, образователни медиатори и друг непедагогически персонал, местна и училищна администрация, участвали в обучения за работа в мултикултурна среда по ОПНОИР, обучения по ПО, национални програми и/или международни програми и проекти, са допустими за обучение по Дейност 2. само по теми от Рамката и Хартата, но различни от вече преминалите обучения за работа в мултикултурна среда.

ВАЖНО!!!

²⁴ Референтната рамка на компетенциите за демократична култура <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc>

²⁵ <https://eduinclusion.eu/bg/post/obuchitelni-programi/>; <https://online.eduinclusion.eu/>

Обученията следва да се провеждат в групи минимум от 8 участници, без нощувки на участниците и с продължителност от един или половин ден с физическо присъствие или хибридно²⁶.

Обученията за присъждане на 1 (един) квалификационен кредит, когато е приложимо, се извършват от Висши училища и/или институции съгласно чл. 43 от Наредба №15 от 22.07.2019 г., като за обученията с квалификационен кредит обучителните организации по чл. 43, т. 2 следва да имат одобрени обучителни програми и да са вписани в Информационния регистър на одобрените програми за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти. Обучения без квалификационни кредити могат да се извършват, както и от цитираните по-горе, така и от организации или лица, с доказана експертиза и компетентност по темата на обучението.

Един педагогически специалист, един представител на непедагогически персонал – образователен медиатор, социален работник, представител на администрация, др. може да участва в повече от едно обучение за целия период на проекта, на различна тема, но се отчита еднократно по съответния индикатор.

Дейност 3. Мобилност и обмяна на опит чрез:

- **обмяна на опит на управленско ниво в училище** - чрез посещения на директор от училище с ниска или без концентрация на уязвими групи в училище с висока концентрация на уязвими групи и изготвяне на конкретни препоръки и мерки за подобряване на организацията за предотвратяване на сегрегацията, вкл. вторичната сегрегация, преодоляване на стереотипи и негативни нагласи. Допуска се участие на директор от училище, което не е включено в проектното предложение като партньор, но което следва да бъде с по-високи образователни резултати от включените в проектното предложение;

Обмяната на опит на управленско ниво от директори на училищата – партньори, както и от директори на други училища с високи образователни резултати чрез посещения в училища с висока концентрация на уязвими групи следва да се осъществява извън ангажираността им по трудовото им правоотношение с тяхното училище и да завършва с изготвени конкретни препоръки и мерки за подобряване на организацията за предотвратяване на сегрегацията, вкл. вторичната сегрегация, преодоляване на стереотипи и негативни нагласи в процеса на образователна десегрегация. За целта се представя доклад с препоръки и мерки, които да бъдат отразени в училищен план за десегрегация, както е посочено по-долу в Дейност 3.

- **обмяна на опит на ниво учебен процес между партниращите училища** чрез посещения на педагогически специалисти от училище с ниска или без концентрация на уязвими групи в училище с висока концентрация на уязвими групи, както и мобилност на учители от училище с ниска или без концентрация на уязвими групи се включват (като гост-преподавател) в провеждането на часове в училище с висока концентрация на уязвими групи и обратно, и изготвяне на конкретни препоръки за подобряване процеса на преподаване за недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност;

Обмяната на опит на ниво учебен процес между партниращите училища чрез посещения и мобилност на учители (като гост-преподавател), следва да се осъществява извън ангажираността им по трудовото правоотношение с тяхното училище и да завършва с препоръки за подобряване

²⁶ Обучения с присъждане на 1 квалификационен кредит е с продължителност 16 часа, от които 8 присъствено. Обучения без присъждане на квалификационни кредити от половин ден са с продължителност от 1 до 4 часа, а обучения с продължителност един ден са с продължителност над 4 до 8 часа присъствено.

процеса на преподаване за недопускане на дискриминация, които да бъдат отразени в училищен план за десегрегация по Дейност 3, както е посочено по-долу.

- **мобилност на образователни медиатори между партниращите училища** е чрез посещения например запознаване на учениците и родителите от немаргинализирани групи със специфичните характеристики на маргинализираните групи с оглед намаляване на предразсъдъци и негативни нагласи и др.

Мобилност на образователни медиатори следва да се извършва в рамките на трудовия договор на назначените в училищата и общината образователни медиатори, социални работници и др., и следователно разходи за медиатори по Дейност 3 не се планират.

ВАЖНО!! Въз основа на споделения опит по Дейност 3 чрез мобилност и обмяна на опит, като резултат в рамките на проекта следва да бъде разработен и утвърден училищен план за десегрегация на училището с висока концентрация на уязвими групи и мерки в училищен план на училището с по-ниска или без концентрация на уязвими групи за предотвратяване на вторичната сегрегация в класната стая, както и мерки за преодоляване на стереотипи и негативни нагласи, за което не се планират разходи за възнаграждения в бюджета.

Дейност 4. Училищни дейности в подкрепа на десегрегацията:

- **междуучилищни дейности** между училище с висока концентрация на уязвими групи и училище с ниска или без концентрация на уязвими групи като съвместни състезания, игри, празници, фестивали, обменни визити, др. за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи, основани на етническа и културна идентичност, вкл. с участието на психолози;

Междуучилищни дейности (МУД) се планират, организират и провеждат съвместно между учениците от целевите групи в рамките на половин или един цял ден извън учебния план²⁷. Според броя на учениците същите се придружават от педагогически специалисти и други възрастни съгласно приложимата нормативна уредба.

- **допълнителни обучения по БЕЛ и др. предмети**, подпомагащи езиковото ниво на учениците от маргинализираните групи, чийто майчин език не е български, допълнителни обучения за преодоляване на дефицити по учебното съдържание и/или интегрирано-езикови обучения за предотвратяване отпадането от образование, вкл. с участието на психолози.

- подготовка и въвеждане на адаптирани **учебни материали и помагала** за ученици, чийто майчин език е различен от българския език за осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове.

Допълнителните обучения по БЕЛ и др. предмети, включително и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, които се организират и провеждат съгласно чл. 17 от Наредба за приобщаващото образование.

При реализирането на дейността следва да се ползва инструментариума за определяне на ученици в риск от отпадане от образованието, като се проследява за подобрене на резултатите, мотивацията и постиженията им.

При работата с родители, ученици и местната общност при изпълнение на дейностите по настоящата операция се разчита на активното участие на непедагогически персонал, като образователни медиатори, социални работници и др., съвместно с педагогически специалисти.

²⁷ Съгласно Наредба за приобщаващото образование – чл.20, ал.4, чл.21, ал.1 и следващи

При планиране на дейностите следва да се вземе предвид представения Анализ - Декларация от директорите на училищата (*Приложение II към Условиата за кандидатване*), участници в проектното предложение. Разходите по дейности се планират в Помощна таблица (*Приложение III към Условиата за кандидатване*) съгласно Указания за попълване (*Приложение XII към Условиата за кандидатване*) и в съответствие с Приложение ТЕРЕС Десегрегация (*Приложение XIV към Условиата за кандидатване*), и в съответствие с представената Декларация за партньорство (*Приложение IV към Условиата за кандидатване*).

Освен описаните по-горе допустими преки дейности, всяко проектно предложение **задължително трябва да включва и следните непреки дейности:**

- Дейности за организация и управление

и

- Дейности за мониторинг и за комуникация и видимост.

При описание на дейностите във Формуляра за кандидатване, следва да се има предвид, че **непреките дейности не представляват отделни дейности**. Те следва да бъдат декларирани и обосновани от кандидата в секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Непреки дейности“ на Формуляра за кандидатване.

Дейностите за комуникация и видимост трябва да отговарят на условията и изискванията, описани в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и комуникация“ на Регламент (ЕС) 2021/1060. В тази връзка бенефициентите имат задължение при дейностите за комуникация, видимост и прозрачност да указват произхода на финансирането чрез поставяне на емблемата на ЕС в съответствие с посочените технически характеристики съгласно чл. 47 и Приложение IX от Регламент (ЕС) 2021/1060, налични на следния линк: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/. Оперативни насоки за използване на емблемата на ЕС за периода 2021-2027 г. можете да намерите тук: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_en.pdf.

При изпълнение на дейностите за комуникация и видимост съгласно чл. 50 от Регламент (ЕС) 2021/1060 бенефициентът следва:

- да публикува на уебсайта си (ако има такъв), и на сайтове в социални медии, кратко описание на проекта, пропорционално на равнището на подкрепата, неговите цели и резултати, като откроява финансовата подкрепа от Съюза;

- да включва по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от Съюза, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на проекта и предназначени за обществеността или за участниците;

- да поставя устойчиви табели или табла, ясно видими за обществеността, на които се откроява емблемата на Съюза в съответствие с техническите характеристики, посочени в приложение IX, веднага щом започне физическото изпълнение на проекта, включващи физически инвестиции, или инсталирането на закупеното оборудване, с общ размер на разходите над 100 000 евро;

- за проекти под 100 000 евро поставя на място, ясно видимо за обществеността, поне един хартиен плакат с минимален размер А3 или еквивалентен електронен екран с информация за операцията, подчертаващ подкрепата от ЕСФ+;

В рамките на непреките дейности на етап изпълнение на проекта, бенефициентът гарантира спазването на правата, посочени в Хартата на основните права на ЕС²⁸ и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания²⁹ съгласно представения в секция 11 „Допълнителна информация,

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=ET>

²⁹ <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135791921>

необходима за оценка на проектното предложение“ *Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания* от Формуляра за кандидатстване и чл. 4.4. от образеца на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – *Приложение XVI от Условиата за изпълнение*.

Конкретните бенефициенти, чрез екипа за организация и управление в рамките на непреките дейности, следва да осъществяват **ежегоден мониторинг на образователните резултати на учениците в резултат на подкрепата по операцията, както и мониторинг на изпълнението на дейностите по проекта**. Информацията се представя в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, поле „Мониторинг на образователните резултати“. За целта в Условиата за изпълнение, в *Приложение XXII Въпросници* са налични въпросници и таблици, които се представят съгласно указанията в тях при изпълнението и отчитането на проекта по сключен административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Доставчиците на стоки и услуги, необходими за реализиране на дейностите по операцията, следва да бъдат избирани по реда на Закона за обществените поръчки, Глава IV на ЗУСЕФСУ и действащата нормативна уредба въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури, като по този начин се гарантира, че извършването на доставки и предоставянето на услуги ще се извършва при пазарни условия.

Изборът на изпълнители (ако е приложимо) следва да бъде извършван по открит, прозрачен, в достатъчна степен публичен, недискриминационен и безусловен начин по смисъла на т. 89 – 96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз. При избора на изпълнител/и на дейности по проекта, в случай че е приложимо, бенефициентът следва да предвиди при възлагането на обществени поръчки прилагането на мерки за опазване на околната среда съгласно приложимите разпоредби на ЗОП и актовете по прилагането му и в съответствие с чл. 47, ал. 1 и чл. 63, ал. 1, т. 6 от ЗОП. Посочените дейности следва да са в съответствие с хоризонталните политики на Европейския съюз, посочени в т. 17 от Условиата за кандидатстване. Съответствието с посочените хоризонтални политики ще бъде проследявано на етап изпълнение на проекта.

В съответствие с чл. 4, ал. 4 от ЗУСЕФСУ, чл. 63, параграф 6 и параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури конкретният бенефициент - кандидат няма право да подава проектно предложение по процедурата за дейности, които са физически приключени или изцяло изпълнени или такива, финансирани по друг проект, процедура, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.

За целта на етап кандидатстване конкретният бенефициент - кандидат и всеки от партньорите попълват и подават **Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора** (*Приложение I към Условиата за кандидатстване*). В процеса на изпълнение на проекта, УО на ПО ще следи за демаркация с други програми и проекти с цел недопускане на двойно финансиране. В тази връзка проект, подаден по настоящата процедура, може да има единствено допълващ ефект, но не и да дублира и припокрива изпълнението на проекти по други европейски/донорски и национални програми.

14. Категории разходи, допустими за финансиране³⁰

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“ съгласно изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1060, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027 г. и детайлно описани по-долу.

Бюджетът (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи и трябва точно да отговаря на стойността, посочена в проекта. Стойността на допустимите разходи трябва да се основава на европейското и българското законодателство, да се базира на нормативно определени размери, опростени форми на разходите и да е в съответствие с предвижданията за финансиране дейности.

По време на оценката на проектното предложение е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат корекции в бюджета. Несъответствието между предвидените дейности и видовете заложен разходи, както и дублирането на разходи могат да наложат и изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на оценителната комисия от кандидата. Освен тях, корекции на бюджета могат да се извършат и при наличие на недопустими дейности и/или разходи, неспазване на заложените в настоящите условия за кандидатстване правила за приложимите опростени варианти на разходите.

14.1. Условия за допустимост на разходите

За да бъдат допустими разходите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1) Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства.

Съгласно чл. 33 на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024г.:

- принципът на икономичност изисква ресурсите за осъществяване на дейностите да бъдат осигурени своевременно, в подходящо количество и качество и нанай-добра цена;
- принципът на ефикасност се отнася до най-доброто съотношение между използваните ресурси, предприетите дейности и постигането на целите;
- принципът на ефективност се отнася до степента, в която се постигат поставените цели посредством предприетите дейности.

2) Да бъдат извършени след датата на подписване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в срока за изпълнение на проекта и да са свързани с дейности, които не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите по чл. 59а от ЗУСЕФСУ;

3) Да са в съответствие с категориите разходи, включени в настоящите Условия за кандидатстване, в административния договор за предоставяне на безвъзмездна помощ, както и в съответствие с одобреното проектно предложение и изискванията на настоящите условия за кандидатстване (чл. 57, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ);

³⁰ В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от ЗУСЕФСУ.

- 4) За направените разходи да е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на Приложение XIII от Регламент (ЕС) 2021/1060 и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2021/1060 (чл. 57, ал. 1, т. 7 от ЗУСЕФСУ);
- 5) Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на ДДС), не по-късно от датата на подаване на междинното/окончателното искане за плащане от страна на бенефициента и не по-късно от 31.12.2029 г. В случаите по чл. 55, ал. 1, т. 2, 3 и 4 от ЗУСЕФСУ (прилагане на формите по чл. 53, § 1 буква б), буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060), разходите са допустими, ако действията, представляващи основание за възстановяването им, са извършени в срока за допустимост по чл. 63, т. 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060;
- 6) Да не надхвърлят праговете за съответната категория разходи, посочени в раздел 14.2 от настоящите Условия за кандидатстване и в одобрения проект (чл. 57, ал. 1, т. 3 от ЗУСЕФСУ);
- 7) Да се отнасят за реално доставени продукти, извършени услуги, строителни и монтажни работи и положен труд (чл. 57, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ);
- 8) Да са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство (чл. 57, ал. 1, т. 5 от ЗУСЕФСУ).
- 9) Да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система (чл. 57, ал. 1, т. 6 от ЗУСЕФСУ);
- 10) Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи (освен в случаите на опростено отчитане на разходи чрез формите по чл. 55, ал. 1, т. 2-4 от ЗУСЕФСУ);
- 11) Да са извършени от допустим по настоящата процедура бенефициент и да са за дейности, съответстващи на предвидените в одобрения проект (чл. 57, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕФСУ);
- 12) Да са за услуги и/или доставки, за които изборът на изпълнител е извършен в съответствие с действащото национално законодателство и правото на Европейския съюз;
- 13) Да са съобразени с приложимите правила в областта на държавните/минимални помощи (чл. 57, ал. 1, т. 8 от ЗУСЕФСУ, когато е приложимо);
- 14) Да **не** са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети, или от средства на Европейското икономическо пространство.

Разходите за възстановим ДДС във връзка с изпълнението на проекта са недопустими за съфинансиране от ЕФСУ. Допустим е единствено разходът за данък върху добавената стойност, който не е възстановим съгласно националното законодателство. Допустимостта на разходите за Данък върху добавената стойност по проектите се определя от кандидата и от партньорите в съответствие с Указания на министъра на финансите НФ-1/09.01.2024 г. за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), Фонд "Убежище, миграция и интеграция" (ФУМИ), Фонд "Вътрешна сигурност" (ФВС), програмата по Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП), както и на средствата за финансиране на подхода "Водено от общностите местно развитие" от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ВОМР) на ЕС, за програмен период 2021 – 2027 г.“

Бюджетът (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) трябва да отразява допустимите разходи, които са свързани с изпълнението на проекта. **Разход, който не е обоснован в секция 4. „План за**

изпълнение/Дейности по проекта“ на Формуляра за кандидатстване, ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от оценителната комисия.

14.2. Допустими разходи

Допустимите разходи следва да са извършени законосъобразно и не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/1057 за ЕСФ+, Регламент (ЕС) 2021/1060 за общоприложимите разпоредби за ЕФСУ, Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Постановление на Министерски съвет № 86 от 01.06.2023 за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (ДВ брой 49 от 06.06.2023 г.), както и всички други закони и подзаконовни нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и настоящите Условия за кандидатстване.

Допустими по процедурата са следните видове разходи:

I. СТАНДАРТНА ТАБЛИЦА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ЕДИНИЦА ПРОДУКТ

1. Преки разходи за персонал

Прилагат се единични разходи съгласно Приложение XIV ТЕРЕС ДЕСЕГРЕГАЦИЯ, изведени за всяка от допустимите дейности:

Име на показателите	Единичен разход в лв.
Възнаграждение на педагогически специалист за 1 проведен учебен час	25
Възнаграждение на педагогически специалист за 1 отработен астрономически час	33
Възнаграждение на експерт образователни дейности за 1 отработен астрономически час	38
Възнаграждение за проведено обучение на група от най-малко 8 педагогически специалисти, което завършва с присъждане на 1 квалификационен кредит	26
Възнаграждение за проведено обучение на група от най-малко 8 обучаеми с продължителност до половин ден (от 1 до 4 академични часа) без присъждане на квалификационни кредити	26
Възнаграждение за проведено обучение на група от най-малко 8 обучаеми с продължителност до един ден (над 4 до 8 академични часа) без присъждане на квалификационни кредити	26
Възнаграждение за образователни медиатори, социални работници, помощник на учителя – месечна сума при заетост от 4 часа на ден	740

ВАЖНО!!! Договорите с експерт образователни дейности (ЕОД) и с педагогически специалисти (ПС) следва да са сключени в съответствие с действащата нормативна уредба.

Разходите се планират като за всички приложими случаи се добавят бюджетни редове (б.р.) от трето ниво – б.р.1.1., б.р.1.2. и т.н. за кандидата и всеки партньор по съответната дейност според спецификата на проектното предложение.

II. ЕДИННА СТАВКА

2. Други преки и непреки разходи (40% от бюджетен ред 1. Преки разходи за персонал)

Прилага се единна ставка в размер на 40% от разходите по бюджетен ред 1. Преки разходи за персонал. В рамките на другите преки и непреки разходи се включват преки разходи, като напр. за консумативи и материали, за образователни пособия, за транспорт, за услуги, за информираност и публичност на събития, както и непреки разходи, като напр. за организация и управление на проекта, за мониторинг на образователните резултати, комуникация и видимост на проекта, и т.н.

Разходите се планират като се добавят бюджетни редове от трето ниво – б.р.2.1., б.р.2.2. и т.н. за кандидата и съответния партньор според спецификата на проектното предложение.

ВАЖНО!!

Изискванията за определяне размерите на допустимите разходи се прилагат както при подготовка на проектните предложения, оценка на бюджетите на проектите, така и при определяне размерите на допустимите разходи в процеса на изпълнение и при окончателното плащане по проекта.

Всички разходи по процедурата, допринасят за изпълнение на Препоръката на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата, съответно за Код по измерение: Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+: **06 „Преодоляване на детската бедност“**.

Бюджетът в ИСУН следва да съответства на бюджета в представената от кандидата **Помощна таблица – Приложение III към Условиата за кандидатстване**.

При попълване в ИСУН за всеки бюджетен ред от трето ниво се избира и отбелязва приложимият **режим за помощ** съгласно цитираното в т. 16 от настоящите Условия за кандидатстване, а кодовете на интервенция, индикаторите и дейностите са съгласно Приложение III Помощна таблица към Условиата за кандидатстване.

Детайли за попълването на Бюджета в ИСУН са посочени в Указания за попълване на електронен формуляр за кандидатстване (*Приложение X към Условиата за кандидатстване*).

Документите и доказателствата, които трябва да бъдат представени на етап изпълнение на договора, за да се възстановят разходите, са подробно посочени в Условия за възстановяване на разходите (*Приложение XX към Условиата за изпълнение*).

14.3. Недопустими разходи

Независимо от гореизброените условия за допустимост на разходите, за недопустими ще се считат всички разходи, които са в противоречие с правилата за Европейските фондове за споделено управление (Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд +, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за ЕФСУ, Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 г. от 23 септември 2024г., Постановление № 86 на Министерски Съвет от 01.06.2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските фондове за споделено управление, за програмен период 2021 - 2027 г., Закон за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ).

В допълнение към общите недопустими разходи съгласно приложимото законодателство, по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна помощ за недопустими се считат и следните видове разходи:

- разходи за дълготрайни материални и нематериални активи;
- разходи за комисионни, както и лихви по дългове;
- непредвидени разходи;
- разходи за закупуване на земя и сгради;
- разходи за транспортни услуги, подлежащи на компенсиране съгласно Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и за издаване на превозни документи за извършване на превозите, приета с ПМС № 163 от 29.03.2015 г., обн., ДВ, бр. 51 от 7.07.2015 г.;
- разходи за консултантски услуги за разработване на проектното предложение;
- принос в натура;
- загуби от обмяна на валута;
- разходи за възстановим ДДС (съгласно чл. 8 и по смисъла на § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 86/2023 г.);
- разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
- глоби, имуществени санкции и разходи по правни спорове;
- разходи за дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите дейности по настоящата процедура, вкл. разходи за дейности, които не са описани във Формуляра за кандидатстване или за които от представеното описание не може да се прецени за коя дейност се отнасят и дали тя е допустима.

Управляващият орган може да нанесе корекции в бюджета на проекта (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) във връзка с установени в процеса на оценката недопустими дейности и разходи и/или несъответствия между предвидените дейности и видовете заложен разходи и/или дублиране на разходи и/или неспазване на заложените в настоящите условия за кандидатстване правила или ограничения по отношение на заложен процентни съотношения и прагове на разходите и/или несъответствие с правилата за минималните помощи.

15. Допустими целеви групи

- Ученици от уязвими групи като роми, или търсеци или получили международна закрила, с пропуски в усвояването на учебното съдържание, ученици в риск от отпадане от образователната система, от образователни институции с висока концентрация на уязвими групи и ученици от училища с по-ниска или без концентрация на уязвими групи, ученици от други уязвими групи;
- Родители;
- Учители, други педагогически специалисти и непедagogически персонал;

- Служители в общинската и училищната администрация, вкл. представители на Общински съвет и/или РУО.

В секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Описание на целевите групи“ от Формуляра за кандидатстване кандидатът – конкретен бенефициент предоставя информация относно идентифицираните целеви групи и начина, по който ще бъдат включени в дейностите по проекта. Нуждите на целевите групи следва да са ясно идентифицирани и описани в съответствие и с представения **Анализ-Декларация от директора на съответното училище**, включено в проектното предложение, че целевите групи от образователната институция са идентифицирани, приложен в секция 13. „Прикачени документи“ от формуляра за кандидатстване. Представената информация е обект на оценка като на етапа на изпълнение се следи за спазването ѝ.

16. Приложим режим на държавни помощи (ако е приложимо)

По настоящата процедура предоставянето на безвъзмездната финансова помощ се отпуска при следните условия:

1. **Режим „непомощ“** съгласно Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01)³¹.

2. **Режим на минимална помощ** съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (текст от значение за ЕИП).

Съгласно постоянната съдебна практика на Съда на ЕС квалифицирането на дадена операция като „държавна помощ“ по смисъла на чл.107, § 1 от ДФЕС изисква кумулативно да са изпълнени следните условия: да има подкрепа от страна на държавата, да се засяга търговията между държавите – членки, да се предоставя селективно предимство на бенефициентите, да се нарушава/заплашва конкуренцията.

Прегледът на приложимата нормативна уредба и анализът на дейностите и бенефициентите, е изведен в **Приложение XI към Условиата за кандидатстване (Режим на помощ – нормативна уредба и анализи)**. Предвид крайната цел на операцията, а именно насърчаване процеса на образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация, дейностите, които не могат да бъдат дефинирани като такива със стопански характер - съгласно т. 17, т. 28-29 от Известието на Комисията и приложимото национално законодателство в сферата на образованието, се изпълняват в режим „непомощ“, тъй като не биха могли да доведат до нарушаване на конкуренцията като елемент от фактическия състав на понятието „държавна помощ“. Дейностите, които се дефинират като икономически съгласно приложимата нормативна уредба – т. 30 от Известието на Комисията и националното законодателство в сферата на образованието, се изпълняват в режим на минимална помощ.

Режим „непомощ“

Режим „непомощ“ съгласно т. 17 от Известието, се прилага, когато публично-правни субекти действат „в качеството си на публични органи“, каквито са държавните и общински училища, Регионалните управления на образованието (РУО), общините, които са в рамките на контролираната от държавата национална образователна система по смисъла на т. 28 – 29 от Известието. Съгласно чл. 25 от ЗПУО училището е институция в системата на образованието, в която се обучават, възпитават и социализират ученици и се осигуряват условия за завършване на

³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A52016XC0719%2805%29>

клас и етап и/или за придобиване на степен на образование. Съгласно чл. 252 от ЗПУО, РУО са териториални администрации към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на предучилищното и училищното образование, и съгласно чл. 253, ал. 1 от ЗПУО, РУО са юридически лица на бюджетна издръжка към министъра на образованието и науката. Дейностите могат да се считат за нестопански, когато в нормативен акт същите са посочени като такива, които следва да бъдат изпълнявани от структури на Министерството на образованието и науката, т.к. са „дейности, които са обект на държавна политика“ съгласно §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗПУО и са в съответствие с т. 28 - 29 от Известието. В тази връзка, за държавните и общински училища – кандидати и партньори и за РУО-партньори се прилага режим „непомощ“ за всички дейности по настоящата операция.

Общините са публични органи на местното самоуправление. Съгласно чл. 2, ал. 4 от ЗПУО участниците в образователния процес и институциите си партнират с общините. По реда на чл. 256 от ЗПУО общините осигуряват и контролират цялостния образователен процес на образователните институции и участниците в него чрез делегираните бюджети като трансферират ресурс към образователни институции и контролират дейността им. Общините, съгласно чл. 198 във връзка с чл. 197 и др. от ЗПУО, са длъжни да осигурят условия за обхвата на децата и учениците в системата на образованието, да финансират и контролират образователните институции, изпълнявайки държавната политика в сферата на образованието – т.е. изпълняват мисията на държавата „по отношение на населението в социалната, културната и образователната сфера“, поради което общините попадат извън понятието за предприятие и за тях се прилага режим на „непомощ“.

Държавните и общинските училища, РУО както и общините, съгласно функциите им по приложимата нормативна уредба, прилагат режим „непомощ“ за допустимите за тях дейности по процедурата, които може да се считат за нестопански дейности съгласно правната рамка за държавна помощ и образование, включително дерогациите от Известието на Комисията.

За допустими дейности или част от тях, за които има хипотетична възможност да са със стопански характер (напр. информационни кампании, микрореферендуми, проучване на нагласи на/за обществеността, обучения на педагогически специалисти/непедагогически персонал, др.), държавните и общинските училища и общините, както и РУО, следва да прилагат процедура по смисъла на т.89-96 от цитираното Известие на Комисията, за да се считат тези разходи в режим „непомощ“.

Външни експерти ЕОД

В рамките на процедурата се предвижда участието на външни за училището експерти образователни дейности (ЕОД), като за тях се изплащат разходи за персонал. Същите са физически лица, не са стопански субекти, не попадат в обхвата на определението за „предприятие“ по т. 7 от Известието на Комисията. Когато с външните експерти ЕОД са сключени граждански договори в съответствие с действащата нормативна уредба, разходите се предоставят **в режим „непомощ“ за всички допустими кандидати/партньори**, т.к. те ги трансферират към съответното физическо лице. Когато външен експерт ЕОД е в трудови правоотношения с ЮЛНЦ– партньор по проекта (т.е. нает на трудова договор), разходите за ЮЛНЦ се предоставят **в режим на минимална помощ**.

„Непомощ“ за други преки и непреки разходи за частни училища, ЮЛНЦ

В рамките на другите преки и непреки разходи се включват преки разходи, като напр. за консумативи и материали, за образователни пособия, за транспорт, за такси, за услуги, за информираност и публичност на събития, както и непреки разходи, като напр. за организация и управление на проекта, за мониторинг на образователните резултати, комуникация и видимост на проекта, и т.н. Прилага се единна ставка в размер на 40% от разходите за персонал. Когато допустимите кандидати/партньори – частни училища, ЮЛНЦ, прилагат открити, прозрачни и

публични процедури по смисъла на т. 89-96 от Известието на Комисията и Глава IV от ЗУСЕФСУ, разходите за тях се предоставят **в режим „непомощ“**.

ВАЖНО!!!

Когато частно училище - допустим кандидат/партньор и/или ЮЛНЦ, - допустим партньор залага други преки и непреки разходи в режим „непомощ“, същият декларира, че ще извършва съответните дейности като прилага открити, прозрачни и публични процедури по смисъла на т.89-96 от Известието на Комисията и Глава IV от ЗУСЕФСУ. На етапа на кандидатстване тези кандидати/партньори декларират в Декларацията за партньорство (Приложение IV) и на етапа на договаряне - в Споразумението за партньорство (Приложение XXI), че ще провеждат открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнител по смисъла на т. 89-96 от Известието на Комисията. На етапа на изпълнение УО ще проверява при всяко искане за плащане, в което тези кандидати/партньори са заложили други преки и непреки разходи в режим „непомощ“, че същите са декларирали, че са провели открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнител по смисъла на т. 89-96 от Известието на Комисията.

ВАЖНО!!!

Когато кандидат/партньор упражнява и икономически дейности, финансирането, разходите и приходите от тези икономически дейности трябва да се отчитат по отделни аналитични сметки. Съотношението на двата вида дейности (икономически и неикономически) и на техните разходи, финансиране и приходи следва да бъде ясно обособено. В тази връзка, на етапа на кандидатстване частни училища и ЮЛНЦ представят **Декларация за разграничаване на стопанската от нестопанската дейност**, попълнена по образец (Приложение VII към Условието за кандидатстване), в случай че в бюджета на проектното предложение за тях са планирани разходи в режим „непомощ“. Преди сключване на административния договор, частни училища, ЮЛНЦ при планирани за тях разходи в режим „непомощ“ представят **счетоводна политика, от която да е видно наличието на разделение на неикономическа от икономическа дейност.**

Режим на минимална помощ

Режим на минимална помощ по настоящата процедура се прилага за **частни училища и ЮЛНЦ** съгласно прегледа на нормативната уредба за държавни помощи и анализа на дейностите (Приложение XI към Условието за кандидатстване), **когато за реализирането на дейностите не са планирани/прилагани открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнител по смисъла на т. 89-96 от Известието на Комисията**, предвид че се считат за стопански дейности съгласно цитираното по-горе. Когато външен за училище ЕОД е в трудови правоотношения с ЮЛНЦ, разходите за тях се предоставят в режим на минимална помощ. Разходите за педагогическите специалисти или непедагогически персонал, назначени в частно училище, както и разходите на назначените в ЮЛНЦ лица, изпълняващи дейности по проекта, се предоставят в режим на минимална помощ.

Режим на минимална помощ се предоставя по реда на Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (в текст от значение за ЕИП, OJ L, 2023/2831, 15.12.2023).

„Минимална помощ“ (de minimis) е помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея, поради своя минимален размер, както е определена в действащия регламент на ЕС 2023/2831 относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на ЕС по отношение на минималната помощ.

„Предприятие“ по смисъла на правилата за конкуренцията е всеки субект, независимо дали е физическо или юридическо лице, упражняващ стопанска дейност, независимо от правния му статут и начина, по който той се финансира.

„Икономическата дейност“ се изразява в предлагането на стоки и/или услуги на съществуващ конкурентен пазар.

Частните училища, ЮЛНЦ, съгласно т. 7-12 от Известието във връзка с чл. 107, §1 от ДФЕС се считат за предприятия, независимо от правния им статут, за допустимите за тях дейности по настоящата процедура, които за тях са икономически дейности, ако не са приложени открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнители.

В случай че частни училища, ЮЛНЦ бъдат включени в дейности по проекта, същите представят попълнена по образец **Декларация за минимални помощи** (*Приложение VI към Условиата за кандидатстване*), в която надлежно отразяват обстоятелствата съгласно указанията и конкретно приложимата нормативна уредба, вкл. код по КИД-2008 на дейностите, които частното училище/детска градина изпълнява. Относно декларираните обстоятелства УО на ПО прави проверка в регистъра за минимални помощи - <https://minimis.minfin.bg/>.

На етап оценка на проектното предложение проверката за допустимост по отношение съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2023/2831 ще се извършва на база посочените данни в Декларацията за получените минимални помощи и във Формуляра за кандидатстване - раздел „Данни за кандидата“, „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“. Оценителната комисия ще направи служебна проверка дали кодът на организацията – частно училище не попада в забранителния режим на Регламент (ЕС) 2023/2831. Подробна проверка на декларираните обстоятелства ще се извършва преди сключването на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Икономическата дейност за частни училища по процедурата следва да се посочи във Формуляра за кандидатстване в раздел „Данни за кандидата“, полета „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“, както и да се декларира от частната образователна институция (частно училище) в Декларацията за минимални помощи в т. 5. Кодът на организацията частно училище по КИД 2008 се определя въз основа на данните за организацията за последната приключила финансова година към датата на кандидатстване.

За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности КИД-2008 - <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf>, като оценителната комисия извършва служебна проверка в НСИ, в случай на необходимост (несъответствие между кода, посочен в поле „Код на организацията по КИД“ в раздел „Данни за кандидата“ от Формуляра за кандидатстване и кода, посочен в Декларацията за минимални помощи, което е налице и след изпращане на уведомление за установени нередовности до кандидата).

Допустимите кандидати/партньори – частни училища, ЮЛНЦ, представят и счетоводни документи за дейността си съгласно т.11 за кандидати (за доказване на финансов капацитет счетоводни документи за последните две приключили финансови години към датата на кандидатстване, а за целите на режима на минимална помощ за предходните три години, когато същите не са публично достъпни) и т.12 за партньорите от настоящите Условия за кандидатстване (ГОД – ОПР, баланс, отчет за икономическа и отчет за неикономическа дейност за предходните три години, когато същите не са публично достъпни).

Код по КИД-2008 на дейностите, които частните училища, ЮЛНЦ, изпълняват, се посочват в декларацията – *Приложение VI към Условиата за кандидатстване*. Размерът на отпуснатата минимална помощ по настоящата процедура ще бъде записан в административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

За целта УО на ПО следи и проверява за разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2831 г. (детайлно описано в Приложение XI към Условията за кандидатстване):

- Съгласно чл. 3, т.2 от Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (в текст от значение за ЕИП, ОJ L, 2023/2831, 15.12.2023) общият размер на помощта по режим *de minimis*, предоставяна към частно училище, ЮЛНЦ, по настоящата процедура, заедно с други получени помощи за едно и също предприятие, не може да надхвърля 300 000 EUR или 586 749 лв. за период от три години (предходните три години към датата на подаване на проектното предложение/към датата на сключване на административния договор за БФП).

- Таваните, посочени в чл. 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) 2023/2831, се прилагат независимо от формата на помощта *de minimis* или от преследваната цел и без значение дали предоставената от държавата членка помощ се финансира изцяло или частично със средства, произхождащи от Съюза. **Периодът от три предходни години по настоящата процедура се определя спрямо датата на подаване на проектното предложение/датата на сключване на административния договор за БФП.** За всяко ново предоставяне на помощ *de minimis* се взема предвид общият размер на помощта *de minimis*, предоставена през предходните 3 години от момента на прилагане на законовото право за получаване на помощта *de minimis*, независимо от датата на плащането ѝ. За целите на таваните, посочени в член 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) 2023/2831, помощта се изразява като парични безвъзмездни средства. Всички използвани стойности са в брутно изражение, т.е. преди облагане с данъци или други такси. Когато с отпускането на нова помощ *de minimis* може да бъде надвишен съответният таван, никоя част от тази нова помощ не може да попада в приложното поле на Регламент (ЕС) 2023/2831.

- Размерът на предоставените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се сключва договорът/споразумението и получената минимална помощ от:

1. предприятието - частно училище, ЮЛНЦ;
2. предприятията, с които частно училище, ЮЛНЦ, образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) 2023/2831;
3. всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с частно училище, ЮЛНЦ, съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) 2023/2831;
4. предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с частно училище, ЮЛНЦ, които са се възползвали от минимална помощ, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) 2023/2831.

Частно училище, ЮЛНЦ, е недопустимо да получи минимална помощ по настоящата процедура, ако попада в забранителните режими на помощ в съответствие с чл.1, параграф 1, букви а), б), в) и г) от Регламент (ЕС) 2023/2831.

По процедурата не се предоставя помощ на частно училище, ЮЛНЦ, когато отпускането ѝ води до нарушаване на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2831 г., включително на чл. 1, параграф 1, букви д) и е) от Регламента.

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени в чл. 1, чл. 2, т.1, както и в един или повече от секторите или дейностите, обхванати от Регламент (ЕС) 2023/2831 г., то Регламентът се прилага спрямо помощта, предоставяна за съответните един или повече сектори или дейности, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в

изключените сектори не се ползват от помощ *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831 г.

При определяне на допустимостта съгласно посочения критерий за натрупване на етапа на оценка на проектното предложение се прави проверка на информацията, вписана в информационна система „Регистър на минималните помощи“ - <https://minimis.minfin.bg>, по отношение на частно училище, ЮЛНЦ. Допълнително, преди сключване на административния договор за БФП, както и преди всяко плащане, УО на ПО извършва съпоставка на данните в информационна система „Регистър на минималните помощи“ - <https://minimis.minfin.bg> и декларациите за минимални помощи, предоставени от частно училище, ЮЛНЦ, по отношение на получените минимални помощи.

За да удостоверят, че осъществяват икономическата си дейност в допустимите сектори, частно училище, ЮЛНЦ, следва да посочат в **Декларацията за минимални помощи (Приложение VI към Условиата за изпълнение)** кода на основната си икономическа дейност. Кодът се определя въз основа на данните за организацията за последната приключила финансова година към датата на кандидатстване за включване в дейности по проекта. За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности КИД-2008 - <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf>.

Допустимостта на частно училище, ЮЛНЦ, се удостоверява посредством декларираните данни в Декларацията за минимални помощи и се проверява от УО на ПО към момента на сключване на договор за БФП.

Помощта *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831, може да се натрупва с минимална помощ, предоставена съгласно Регламент (ЕС) №1407/2013 и Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.), и Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190 от 28.06.2014 г.) до съответния размер, определен в чл. 3, параграф 2 на Регламента³². В случаите на предприятия, които са в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L от 15.12.2023 г.) приложимият праг за натрупване на минималната помощ по Регламент (ЕС) 2023/2831 и Регламент (ЕС) 2023/2832 е до левовата равностойност на 1 050 000 евро³³ за период от три години.

Помощ *de minimis* не се кумулира с държавна помощ, отпусната за същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за финансиране на риска, ако чрез това кумулиране може да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с Регламент за групово освобождаване или с Решение, приети от Комисията. Помощ *de minimis*, която не е предоставена за конкретни допустими разходи или не може да бъде свързана с такива, може да се кумулира с друга държавна помощ, предоставена съгласно Регламента за групово освобождаване или с решение, приети от Комисията. Когато с отпускането на нова помощ *de minimis* може да бъде надвишен съответният таван,

³² Минимална помощ по Регламент (ЕС) 2023/2831 + минимална помощ по Регламент (ЕС) № 1407/2013 + минимална помощ по Регламент (ЕС) № 1408/2013 + минимална помощ по Регламент (ЕС) № 717/2014 се натрупва до 300 000 евро за период от три години.

³³ Минимална помощ по Регламент (ЕС) № 2023/2831 + минимална помощ по Регламент (ЕС) № 2023/2832 за период от три години се натрупва до 1 050 000 EUR (т.е. 300 000 евро по Регламент (ЕС) № 2023/2831 + 750 000 евро по Регламент (ЕС) № 2023/2832).

определен в член 3, параграф 2 на Регламент 2023/2831 (като периодът обхваща три предходни години към момента на предоставяне на помощта – административният договор за БФП), никога част от тази нова помощ не може да попада в приложното поле на същия регламент. В такива случаи не може да се иска благоприятно третиране на мярката за помощ по регламента - нито към момента на предоставяне на помощта, нито в който и да е по-късен момент. При констатиране на действително надвишаване на установения праг в Регламент (ЕС) 2023/2831, следва да се предприемат мерки по възстановяване на цялата получена сума по подписания административен договор за предоставяне на БФП.

Държавите членки предоставят нова помощ *de minimis* в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831 само след като са проверили, че с нея общият размер на помощта *de minimis*, отпусната на съответното предприятие, няма да достигне равнище, надхвърлящо съответния таван, определен в член 3, параграф 2, и че са спазени всички условия, установени в цитирания регламент.

Данните за получените минимални помощи през предходните три години до датата на подаване на проектното предложение следва да бъдат надлежно посочени от частно училище, ЮЛНЦ, когато е приложимо в т. 8 от Декларацията за минимални помощи (*Приложение VI към Условията за изпълнение*). Декларацията за минимални помощи се представя от кандидат/партньор - частно училище, ЮЛНЦ, на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в случай че са настъпили промени в обстоятелствата, декларирани на етап кандидатстване.

Към момента на оценка на проектното предложение, проверката за ненадвишаване на максимално допустимия таван за получена минимална помощ, определен в чл. 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) 2023/2831, ще се извършва на база посочените данни в Декларацията за получените минимални помощи и проверка в Регистъра на минималните помощи, поддържан от министъра на финансите.

В случай че при оценката на конкретно проектно предложение се установи, че с финансовата помощ в режим *de minimis*, за която се кандидатства, ще бъде надхвърлен прагът на допустимите минимални помощи, оценителната комисия намалява служебно размера на безвъзмездната финансова помощ до максимално допустимия размер. Тази корекция не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕФСУ. В тази връзка, когато исканата част от бюджета на БФП надхвърля допустимия размер на „минимална помощ“ за частно училище, ЮЛНЦ, оценителната комисия коригира бюджета за тях след комуникация, без да редуцира дейностите и индикаторите, а частното училище, ЮЛНЦ, поема ангажимент да ги изпълни, осигурявайки собствени средства в размер на разликата между исканата и редуцираната минимална помощ.

Преди сключване на административния договор, Управляващият орган на ПО ще извършва проверка по същество на декларираната помощ в режим *de minimis* от одобрените кандидати/партньори – частни училища, ЮЛНЦ. В случай, че бъде установена погрешно декларирана сума към момента на договарянето, която надвишава съответния таван, определен в чл. 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) 2023/2831 или се установи, че кандидатите/партньорите попадат в забранителния режим, ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за съответния кандидат. Проверката се осъществява посредством съпоставяне на цялата информация за получените минимални помощи, с която Управляващият орган разполага, вкл. и проверка в Регистъра на минималните помощи, поддържан от министъра на финансите.

В процеса на изпълнение на проекта, УО на ПО ще прилага контролни механизми, с които да гарантира, че всички условия на Регламент (ЕС) 2023/2831 са изпълнени. Администраторът на помощ - УО на ПО, проверява декларираната от кандидатите информация, чрез съпоставянето ѝ с данни от официални източници, като например НСИ, Търговския регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, Регистъра на минималните помощи, поддържан от министъра на финансите и др. При проверка на условията на Регламент (ЕС) 2023/2831 УО на ПО

следва да изготви и попълва контролен лист за съответствието на отпусканата минимална помощ с изискванията на Регламента, като събира надеждна одитна следа за извършените проверки.

УО на ПО не носи отговорност за погрешно декларирана сума на получена минимална помощ, довела до отказ за предоставяне на БФП.

Помощта *de minimis* се смята за отпусната от момента на подписване на административния договор за изпълнение на дейности по проекта, независимо от датата на нейното изплащане на предприятието.

Съгласно чл. 3, пар. 5 от Регламент (ЕС) 2023/2831 г. всички суми (стойности) на помощта са в брутно изражение, т. е. преди облагане с данъци или други такси.

Когато безвъзмездната финансова помощ попада в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията, Бенефициентът и УО на ПО са длъжни да документират и събират цялата информация относно прилагането на Регламента. Така съставените документи трябва да съдържат цялата информация, която е необходима, за да се докаже, че са спазени условията по Регламент (ЕС) 2023/2831. Документацията относно помощта *de minimis* се съхранява в продължение на 10 години, от датата на която е предоставена.

При поискване от Европейската комисия бенефициентът и партньорите предоставят чрез УО на ПО на министъра на финансите цялата информация и придружаваща документация, която Европейската комисия счита за необходима за целите на контрола на прилагането на Регламент (ЕС) 2023/2831. Информацията и документацията се предоставят на министъра на финансите в срок 15 работни дни, освен ако в искането на Европейската комисия или в указанията на Министерството на финансите не е определен друг срок.

Задължение на Администратора на помощта, произтичащо от чл. 34, ал. 1 от ЗДП и чл. 9, ал. 4 от Правилника за неговото прилагане, е да информира министъра на финансите в срок от 3 работни дни от предоставянето на всяка помощ *de minimis* чрез Информационната система „Регистър за минималните помощи“ (<https://minimis.minfin.bg>).

След публикуване на настоящите Условия за кандидатстване не са допустими изменения, които могат да повлияят на съответствието на настоящата процедура с изискванията на Регламент на Комисията (ЕС) 2023/2831.

Съгласно чл. 38, т.5 от ЗУСЕФСУ ръководителят на Управляващия орган издава мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, ако преди сключване на договор се установи, че минималната помощ е недопустима.

17. Хоризонтални принципи³⁴:

Изпълнението на дейностите по настоящата процедура следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл.9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

Кандидатът следва да аргументира в проектното предложение (в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Принос на проектното предложение за реализиране на хоризонталните принципи на ПО“ и поле „Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на

³⁴ Описват се изискванията за постигане на съответствие с хоризонталните политики на ЕС и, ако е приложимо, на принос към тях.

Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания³⁵) как предложените дейности съответстват и допринасят за реализиране на хоризонталните принципи, както и прилагането на Хартата на основни права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. За целта кандидатът следва Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8223>, конкретно Приложение 2 и Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8224>, конкретно Приложение 2, утвърдени със заповед № В-105 от 19.07.2022 г. на заместник министър – председателя на еврофондовете и министър на финансите.

Конкретните бенефициенти - кандидати следва да опишат в проектните си предложения **Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания**, който съдържа информация за процеса по проверка за спазването на основните права (от страна на бенефициента и партньорите) в рамките на цялостно изпълнение на проекта и документите за съответствие с основните права, включително прилагането на „Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“, разработен в съответствие с утвърдените Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС и Насоки за прилагане на Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8220>. Информацията се представя в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване: поле „Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС³⁵ и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания³⁶“. В *Приложение XXVI от Условиата за изпълнение по процедурата* е даден примерен Контролен лист за адаптиране и ползване от конкретните бенефициенти при изпълнение на проектното предложение след сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ.

Описаният в проектното предложение *Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания* следва да съдържа информация за процеса по проверка за спазването на основните права (от страна на конкретния бенефициент и партньорите) в рамките на цялостно изпълнение на проекта и документите за съответствие с основните права, включително да предвижда прилагането на „Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“, разработен в съответствие с утвърдените Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС и Насоки за прилагане на Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания. За целта кандидатът може да ползва примерен Контролен лист – *Приложение XXVI към Условиата за изпълнение по настоящата процедура*, който може да адаптира за кандидата и партньорите.

Прилагането на заложените в проектното предложение принципи ще се проследява на етап изпълнение на проекта.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо)

Максималната продължителност на един проект е **24 месеца**, считано от датата на подписване на административния договор за предоставяне на БФП, но не по-късно от **31.12.2029 г.**

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=ET>

³⁶ <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135791921>

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения³⁷

Неприложимо

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)³⁸

Неприложимо

21. Ред за оценяване на проектни предложения

Оценката на проектните предложения по тази процедура се извършва в съответствие с Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ”, Раздел I. „Общи положения“ и Раздел III. „Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ), Глава втора „Правила за оценяване на проектни предложения“, раздел II „Оценяване при директно предоставяне“ от Постановление № 23 на МС от 13.02.2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г. (ПМС №23/2023 г.) и Критерии и методология за оценка – *Приложение XIII към настоящите Условия за кандидатстване.*

Оценката по настоящата процедура се извършва от оценителна комисия, определена със заповед на Ръководителя на Управляващия орган (издадена в двуседмичен срок от датата на подаване на проектното предложение). Оценката се извършва на един етап и се документира чрез попълване на оценителен лист в ИСУН, който включва всички приложими критерии. За да бъде одобрено за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, проектното предложение трябва да отговаря на всички критерии („ДА“ или „Неприложимо“) съгласно Таблицата за комплексна оценка на проектното предложение, посочена в Критерии и методология за оценка на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)” (*Приложение XIII към Условията за кандидатстване*).

В съответствие с чл. 44, ал. 2 от ЗУСЕФСУ оценяването на проектното предложение се извършва в срок до три месеца от крайния срок за подаването му, посочен в т. 25 от настоящите Условия за кандидатстване.

В случай на установени по време на оценката нередовности, непълноти и/или несъответствия на документите, Управляващият орган изпраща на Конкретния бенефициент уведомление за установените нередовности, непълноти и/или несъответствия и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. В уведомлението, което се изпраща на Конкретния бенефициент, задължително се съдържа информация, че неотстраняването на установените нередовности може да доведе до прекратяване на производството по отношение на Конкретния бенефициент. Срокът по оценяване на проектното предложение спира да тече до датата на отстраняването. Оценката продължава до постигане на пълно съответствие с критериите за оценка (отговор „ДА“ или „Неприложимо“ на всички позиции в оценителната таблица). Искането за предоставяне на информация/документи се изпраща чрез Модула за електронни услуги на ИСУН, за което Конкретният бенефициент получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал проектното предложение.. Към проектното предложение

³⁷ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

³⁸ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

може да бъде асоцииран нов профил, различен от профила, от който то е подадено, след изрично заявление, подписано с КЕП от законния представител на кандидата, до дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерски съвет.. В случай че Конкретният бенефициент не отстрани в срок нередовност, непълнота и/или несъответствие с изискванията, производството по процедурата може да бъде прекратено.

Допълнителна информация от Конкретния бенефициент - кандидат може да бъде предоставена само по искане на оценителната комисия. За дата на представяне на документите/информацията се счита датата на отговор в ИСУН. Техническият процес, свързан с представянето на допълнителна информация/документация, е описан в Ръководството за потребителя за модул „Е- кандидатстване“ в ИСУН, което е налично на следния адрес: <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Home/Manual> .

Комплексната оценка включва както проверка относно административното съответствие на проектното предложение и допустимост на Конкретния бенефициент и партньорите, и проектните дейности, така и оценка по същество.

В случай че по време на оценката се установи наличие на недопустими или необосновани разходи, дублиране на заложените дейности и/или разходи и др., надвишаване на максималния размер на безвъзмездната финансова помощ или на максималния размер на разход, определен в настоящите Условия за кандидатстване, или промяна на размерите на единичните разходи, определени в настоящите Условия за кандидатстване, съответните разходи от бюджета на проекта (секция 6 от Формуляра за кандидатстване) ще бъдат служебно премахнати/коригирани или на Конкретния бенефициент ще бъдат предоставяни указания и срок за отстраняване на установените нередовности, непълноти и/или несъответствия.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения

Оценката по настоящата процедура се извършва въз основа на критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на Програма „Образование“ 2021-2027 (КН на ПО), описани в *Приложение XIII към Условията за кандидатстване*.

Не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата.

23. Начин на подаване на проектните предложения

Подаването на проектното предложение по настоящата процедура се извършва в съответствие с разпоредбите на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН. Цялата информация е качена на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/>.

Подаването на проектно предложение по настоящата процедура се извършва изцяло по електронен път чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване и подаване на Формуляра и придружителните документи чрез Информационната система за управление и наблюдение на Европейските фондове при споделено управление (ИСУН) единствено с използването на Квалифициран електронен подпис (КЕП), чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg> .

КЕП, с който е подписан Формулярът за кандидатстване, следва да е на законния представител на кандидата или на оправомощено за целите на подаването на проектното предложение лице.

Подготовката и подаването на проектното предложение в ИСУН се извършва по следния начин:

Кандидатът влиза в ИСУН след регистрация чрез имейл и парола, избира настоящата процедура от „Отворени процедури“ и създава ново проектно предложение.

Проектното предложение по настоящата процедура се изготвя от Конкретния бенефициент - кандидат, съгласно Указанията на Управляващия орган за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване (*Приложение X към Условиата за кандидатстване*).

Подкрепящите документи към Формуляра за кандидатстване, посочени в т. 24 от Условиата за кандидатстване, също се подават изцяло електронно. Посочените документи се описват и прилагат в секция 13 „Прикачени документи“ към Формуляра за кандидатстване.

Съгласно разпоредбите на чл. 23 на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН Конкретният бенефициент – кандидат подписва с КЕП единствено електронните документи, изисквани в оригинал. Достоверността на електронните копия на документи, приложени към Формуляра за кандидатстване, се удостоверява единствено чрез подписването на формуляра в ИСУН.

Проектното предложение се подписва с КЕП от законния представител на Конкретния бенефициент - кандидат или надлежно оправомощено за целите на подаване на проектно предложение лице. При оправомощаване следва да се приложи Заповед за оправомощаване на лице, което да представлява Конкретния бенефициент и да подписва всички документи, свързани с подаването, оценката на подаденото проектно предложение (включително комуникация с оценителната комисия), предоставянето на документи, необходими за подписването на административния договор за предоставяне на БФП и изпълнението на проекта.

Проектното предложение се подава винаги от профила на кандидата, а не от друг профил, тъй като впоследствие именно този профил ще бъде използван за комуникация с Управляващия орган и за отстраняване на установените нередовности по време на оценката на проектно предложение. Към проектно предложение може да бъде асоцииран нов профил, различен от профила, от който то е подадено, след изрично заявление, подписано с КЕП от законния представител на кандидата, до дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерски съвет.

Системата предоставя възможност за коригиране, запазване и допълване на Формуляра, докато той е в работен режим (чернова). Всеки Формуляр може да бъде записан локално, на файл в специален формат, който може да се отваря единствено от ИСУН.

Максималният препоръчителен размер на всеки отделен прикачен файл към проектно предложение, който се подава чрез системата, е 2 ГБ.

До приключване на работата на оценителната комисия кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане до Ръководителя на Управляващия орган на ПО чрез секция Комуникация с УО в меню Проектни предложения на ИСУН.

Кандидатът следва да попълва внимателно всички секции на Формуляра за кандидатстване, тъй като грешки или несъответствия, допуснати при попълването му могат да доведат до отхвърляне на проектно предложение.

ИСУН се поддържа от дирекция „Централно координационно звено“ в администрацията на Министерство на финансите и в тази връзка въпроси и запитвания по отношение на функционирането и използването на системата, възникнали в процеса на кандидатстване, следва да се изпращат на следния електронен адрес: support2020@government.bg .

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване

Конкретният бенефициент – кандидат по настоящата процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е необходимо да приложи в секция 13 „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване следните попълнени и подписани документи:

1. Заповед за оправомощаване на лице, което да представлява Конкретния бенефициент и да подписва всички документи, свързани с подаването, оценката на подаденото проектно предложение (включително комуникация с оценителната комисия), предоставянето на документи, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП и изпълнението на проекта (ако е приложимо). *Прилага се, в случай че проектното предложение е подадено от лице, различно от официалния представител на кандидата.*

Документът по т. 1 се подписва от официалния представител на кандидата.

2. Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора – попълнена по образец (*Приложение I* към Условието за кандидатстване). *Декларацията се попълва, подписва и представя от официалния представител на кандидата и на всеки партньор.*

В случай че проектното предложение се подава с валиден КЕП на официалния представител на кандидата, декларираната информация се потвърждава във Формуляра за кандидатстване в секция 12. „Е-декларации“.

В случай че проектното предложение се подава с валиден КЕП на оправомощено лице, декларацията в секция 12 „Е-декларации“ се попълва и подписва от официалния представител на кандидата на хартиен носител и същата се сканира и прикача в секция 13. „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване или се подписва с електронен подпис и се прикача в секция 13. от Формуляра за кандидатстване.

Декларацията при кандидатстване на кандидата/партньора (*Приложение I* към Условието за кандидатстване) се попълва и се подписва от всички лица, с право да представляват кандидата/партньора, независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин.

Посочената по-горе декларация следва да бъде с дата след датата на обявяване на настоящата процедура и предхождаща или съответстваща на датата на подаване на проектното предложение.

Към момента на кандидатстване обстоятелствата се декларират от кандидата, а преди подписване на административния договор за предоставяне на БФП се доказват:

1. с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават, или заверени копия от тях, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление;

2. с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

3. Анализ-Декларация от директора на съответното училище, включено в проектното предложение (*Приложение II* към Условието за кандидатстване). В документа се декларира, че целевите групи от образователна институция са идентифицирани и стойностите на индикаторите в проектното предложение са реалистично планирани съобразно идентифицираните целеви групи. *Представя се подписан от съответния директор.*

4. Помощна таблица – *Приложение III* към Условието за кандидатстване. *Приложението се подава във файл формат excel.*

5. Декларация за партньорство, попълнена по образец (*Приложение IV* към Условието за кандидатстване) и подадена в ИСУН.

Попълва се и се подписва от кандидата и всички партньори и се прилага към формуляра за кандидатстване. Документът следва да бъде подписан от официалните представители на кандидата и на всички партньори или от лица, които са оправомощени да ги представляват.

6. Декларация на асоциирания партньор, попълнена по образец (*Приложение VIII* към Условието за кандидатстване) (ако е приложимо) и прикачена в ИСУН. *Подава се, в случай че проектното предложение включва асоцииран/и партньор/и.*

7. Автобиографии по образец (*Приложение V* към Условието за кандидатстване), попълнени и подписани от членовете на основния екип за организация и управление на проекта. (*ръководител на проекта; координатор на проекта; счетоводител/финансист на проекта*).

8. Декларация за минимални помощи, попълнена по образец (*Приложение VI* към Условието за кандидатстване), подписана и подадена в ИСУН (ако е приложимо).

Прилага се от кандидат/ партньор частно училище, ЮЛНЦ, за които е приложим режим „минимална помощ“ за дейностите, които те ще изпълняват.

9. Декларация за разграничаване на стопанската от нестопанската дейност, попълнена по образец (*Приложение VII* към Условието за кандидатстване) и подадена в ИСУН (ако е приложимо).

Декларацията се подава от кандидати/партньори частни училища, ЮЛНЦ, в случай че в бюджета на проектното предложение са планирани разходи за тях в режим „непомощ“.

10. Счетоводни документи (Годишен отчет за дейността - ГОД), прикачени в ИСУН съгласно т. 11. и т. 12 от Условието за кандидатстване, ако е приложимо.

Прилага се, в случай че документът не е публично оповестен. В случай че документът е публично оповестен, следва да бъде предоставен линк към източника, в който е наличен.

11. Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване, удостоверяващо статута на кандидат/партньор - частно училище, ЮЛНЦ, прикачени в ИСУН, когато е приложимо.

Обстоятелството ще се проверява по служебен път в ТРРЮЛНЦ. В случай, че Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване са налични в други публични регистри, кандидатът/партньорът посочва източниците на информацията или прилага документите в ИСУН. Удостоверението за актуално състояние следва да е издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване, сканирано и прикачено в ИСУН.

12. Решение на Общинския съвет, с което се изразява съгласие за кандидатстване с конкретното проектно предложение.

Представя се само от общини – кандидати, партньори.

13. Одобрен общински стратегически документ – план и/или програма за социално-икономическа интеграция и/или приобщаващо образование на уязвими групи, включително маргинализирани като роми, лица търсещи или получили международна закрила, др.

Представя се от общини – кандидати/партньори. В случай че документът е публично достъпен се представя линк към източника, в който е наличен.

14. Документи, доказващи опит в изпълнение на дейности, сходни или идентични с тези по операцията и/или участие в изпълнението на поне един проект в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи преди датата на обявяване на процедурата.

Представят се от ЮЛНЦ.

25. Краен срок за подаване на проектните предложения

Крайният срок за подаване на проектното предложение, подписано с Квалифициран електронен подпис (КЕП) през системата ИСУН 2020 е: не по-късно от 17,30 часа на 22 януари 2025 г.

КЕП, с който е подписан Формулярът за кандидатстване, следва да е на законния представител на кандидата или на оправомощено за целите на подаването на проектното предложение лице.

Съгласно указанията на заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика, за час на подаване на проектното предложение се счита времето на приложния сървър на ИСУН, когато са записани окончателните данни и системата е генерирала регистрационен номер, а не времето на локалния компютър на съответния кандидат/конкретния бенефициент.

Съгласно чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ кандидатът по процедурата може да иска разяснения във връзка с Насоките за кандидатстване в срок до три седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Допълнителни въпроси относно попълването на документацията за кандидатстване се задават в писмена форма чрез електронната система ИСУН, секция „Разяснения по процедурата“.

Разясненията от страна на Управляващия орган се утвърждават от Ръководителя на Управляващия орган или оправомощено от него лице. Разясненията се дават по отношение на Условието за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение като са задължителни за кандидата и се прилагат от оценителната комисия. Въпросите на кандидата и разясненията на Управляващия орган се съобщават (публикуват) на интернет страницата на Управляващия орган <http://opnoir.bg>, в рубрика „Въпроси и отговори“ и в ИСУН: <https://eumis2020.government.bg> (към документите по процедурата), както и се изпращат на конкретните бенефициенти в 10-дневен срок от получаване на искането, но не по-късно от две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване по процедурата.

Проектното предложение по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, следва да бъде подадено само по електронен път с Квалифициран електронен подпис (КЕП) като се използва Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските фондове при споделено управление(ИСУН) - <https://eumis2020.government.bg>.

26. Допълнителна информация

Решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и сключване на административен договор:

При наличие на положителен резултат от оценяването, в едноседмичен срок от приключване на оценяването Ръководителят на Управляващия орган (РУО) взема решение за предоставянето на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение. Решението на РУО се обективира в административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на Конкретния бенефициент.

Решение за прекратяване на процедурата чрез директно предоставяне може да се вземе при следните случаи:

- Когато няма постъпило проектно предложение, в случай че е определен краен срок за подаване или когато подаденото проектно предложение е оттеглено;
- При спиране на финансирането по съответната програма или по част от нея;
- В случай че Конкретният бенефициенти не отстранят в срок нередовност, непълнота и/или несъответствие с изискванията.

Уведомяването на конкретния бенефициент за сключване на административния договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се извършва писмено. Писменото уведомление съдържа и изискване на следните документи от кандидата, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП:

1. Декларация на кандидата (по образец), в случай че към датата на подписване на административния договор са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване (*Приложение I*);
2. Декларация за нередности – по образец (*Приложение XVIII*);
3. Финансова идентификация (*Приложение XIX*);
4. Споразумение за партньорство (*Приложение XXI*);
5. Декларация за минимални помощи, ако е приложимо, в случай че към датата на подписване на административния договор са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване (*Приложение VI*). *В случай на настъпила промяна в представителната власт, след подаване на проектното предложение се изисква предоставянето на тази декларация от новото лице, което официално представлява кандидата/партньора;*
6. Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН – *Приложение XXIV* в случай, че същото не е подадено чрез „Профили за е-отчитане“ в ИСУН;
7. Заявление за профил за достъп на упълномощено от бенефициента лице до ИСУН – *Приложение XXV* в случай, че същото не е подадено чрез „Профили за е-отчитане“ в ИСУН;
8. Счетоводна политика на кандидата и партньорите, от която да е видно наличието на разделение на икономическа от икономическа дейност, ако е приложимо.

Прилага се от ЮЛНЦ, частно училище, в случай че в бюджета на проектното предложение са планирани за тях разходи в режим „непомощ“ и документът не е публично оповестен. В случай че документът е публично оповестен, следва да бъде предоставен линк към източника, в който е наличен.

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента, са описани в приложения административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ 2021-2027 (*Приложение XVI към Условиата за изпълнение*) и общите условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритети 1, 2 и 3 по Програма „Образование“ (*Приложение XVII към Условиата за изпълнение*), които са неразделна част от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ). В процеса на изпълнение на проекта, бенефициентът следва да се придържа към правилата и процедурите, описани в Условия за възстановяване на разходите по процедура BG05SFPR001-1.006 „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ – *Приложение XX от Условиата за изпълнение*.

Във връзка с чл. 49, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/1060 данните на кандидата по настоящата процедура за БФП, посочени в чл. 49, параграф 3 от същия Регламент, ще бъдат направени достъпни за обществеността.

27. Приложения към Условиата за кандидатстване

Приложения за попълване и подаване в ИСУН:

- Образец на декларация на кандидата/партньора при кандидатстване (*Приложение I*);

- Образец на Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция, включена в проектното предложение (Приложение II);
- Образец на Помощна таблица – (Приложение III);
- Образец на декларация за партньорство (Приложение IV);
- Образец на автобиография (Приложение V);
- Образец на декларация за минимални помощи (Приложение VI);
- Образец на декларация за разграничаване на стопанската от нестопанската дейност (Приложение VII);
- Образец на декларация на асоцииран партньор (Приложение VIII)

Приложения за информация:

- Образец на Формуляр за кандидатстване с проектно предложение (Приложение IX);
- Указания на УО за попълване на електронен формуляр за кандидатстване по процедурата (Приложение X);
- Режим на помощ – нормативна уредба и анализи (Приложение XI);
- Указания за попълване на помощна таблица (Приложение XII);
- Критерии и методология и за оценка на проектно предложение по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)” (Приложение XIII);
- Таблица на единичните разходи и еднократните суми по процедура BG05SFPR001-1.006 „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ и Програма „Образование“ 2021-2027 и придружаващи документи (Приложение XIV);
- Указание НФ-1 от 09.01.2024 г. на министъра на финансите за третиране на данък върху добавена стойност (ДДС) като допустим разход при изпълнение на проекти по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), Фонд "Убежище, миграция и интеграция" (ФУМИ), Фонд "Вътрешна сигурност" (ФВС), програмата по Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП), както и на средствата за финансиране на подхода "Водено от общностите местно развитие" от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ВОМР) на ЕС, за програмен период 2021 – 2027 г. (Приложение XV);

Приложения към Условието за изпълнение:

- Образец на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ (Приложение XVI);
- Общи условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритети 1,2 и 3 от Програма „Образование“ (Приложение XVII);
- Образец на декларация за нередности (Приложение XVIII);
- Образец на Финансова идентификация (Приложение XIX);
- Условия за възстановяване на разходите по процедура BG05SFPR001-1.006 „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ (Приложение XX);

- Споразумение за партньорство (Приложение XXI);
- Въпросници за мониторинг на изпълнението (Приложение XXII);
- Таблица „Изменение на бюджет“ (Приложение XXIII);
- Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН – (Приложение XXIV);
- Заявление за профил за достъп на упълномощено от бенефициента лице до ИСУН – (Приложение XXV);
- Образец на Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания – (Приложение XXVI).